

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การจัดการโลจิสติกส์ของธุรกิจไข่ไก่ในจังหวัดฉะเชิงเทรา” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยการวิจัยเชิงปริมาณได้รวบรวมข้อมูลจากผู้ประกอบการในธุรกิจไข่ไก่ ได้แก่ เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่และพ่อค้ารวบรวมไข่ไก่ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพได้รวบรวมข้อมูลจากการระดมสมองโดยการจัดสนทนากลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจไข่ไก่ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในจังหวัดฉะเชิงเทรา

ตอนที่ 2 สภาพการดำเนินธุรกิจของพ่อค้ารวบรวมไข่ไก่ในจังหวัดฉะเชิงเทรา

ตอนที่ 3 การจัดการกิจกรรมโลจิสติกส์ของเกษตรกรและพ่อค้ารวบรวมไข่ไก่ในจังหวัดฉะเชิงเทรา

ตอนที่ 4 ต้นทุนโลจิสติกส์ไข่ไก่ในจังหวัดฉะเชิงเทรา

ตอนที่ 5 ปัญหาของธุรกิจไข่ไก่ในจังหวัดฉะเชิงเทรา

ตอนที่ 6 แนวทางการพัฒนาการจัดการโลจิสติกส์ของธุรกิจไข่ไก่ในจังหวัดฉะเชิงเทรา

ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในจังหวัดฉะเชิงเทรา

1.1 สภาพทางสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่

สภาพทางสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในจังหวัดฉะเชิงเทราที่ศึกษาได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และการเป็นสมาชิกกลุ่ม จำแนกตามขนาดฟาร์ม ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 สภาพพื้นฐานทางสังคมของเกษตรกร จำแนกตามขนาดฟาร์ม

สภาพทางสังคม	ขนาดเล็ก <50,000 ตัว (n=29)		ขนาดกลาง 50,000-200,000ตัว (n=15)		ขนาดใหญ่ >200,000 ตัว (n=4)		รวม (n=48)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(คน)		(คน)		(คน)		(คน)	
เพศ								
ชาย	16	55.2	9	60.0	1	25.0	26	54.2
หญิง	13	44.8	6	40.0	3	75.0	22	45.8
อายุ								
ต่ำกว่า 30 ปี	2	6.9	0	0.0	0	0.0	2	4.2
31-40 ปี	5	17.2	4	26.6	1	25.0	10	20.8
41-50 ปี	6	20.6	3	20.0	0	0.0	9	18.7
51-60 ปี	7	24.1	4	26.7	2	50.0	13	27.1
61-70 ปี	4	13.8	1	6.7	1	25.0	6	12.5
มากกว่า 70 ปี	1	3.5	0	0.0	0	0.0	1	2.1
ไม่ตอบ	4	13.8	3	20.0	0	0.0	7	14.6
อายุน้อยสุด	27		30		36		27	
อายุสูงสุด	73		65		61		73	
ค่าเฉลี่ย	49.1		47.4		52.5		48.9	
ระดับการศึกษา								
ประถมศึกษา	8	27.6	2	13.3	0	0.0	10	20.8
มัธยมศึกษา/ปวช./	7	24.1	3	20.0	1	25.0	11	22.9
ปวส.								
ปริญญาตรี	13	44.8	10	66.7	2	50.0	25	52.1
สูงกว่าปริญญาตรี	1	3.5	0	0.0	1	25.0	2	4.2
การเป็นสมาชิกกลุ่ม								
ไม่เป็น	4	13.8	2	13.3	0	0.0	6	12.5
เป็น *	25	86.2	13	86.7	4	100.0	42	87.5
- สหกรณ์ผู้เลี้ยงไก่ไข่	21	72.4	12	80.0	4	100.0	37	77.1
- อ.ก.ส.	6	20.6	3	20.0	0	0.0	9	18.7

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 4.1 สภาพทางสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่กลุ่มตัวอย่างในจังหวัด
ฉะเชิงเทราเป็นดังนี้

เพศ เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 54.2 แต่เมื่อจำแนกตาม
ขนาดฟาร์ม เฉพาะฟาร์มขนาดใหญ่ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 75.0

อายุ เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ มีอายุระหว่าง 51-60 ปีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 27.1 รองลงมาคือ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.8 อายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.7 โดยภาพรวมพบว่า อายุต่ำสุดเท่ากับ 27 ปี อายุสูงสุดเท่ากับ 73 ปี ค่าเฉลี่ยของอายุเท่ากับ 48.9 ปี

ระดับการศึกษา เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 52.1 รองลงมาคือ มัธยมศึกษา/ปวช./ปวส. คิดเป็นร้อยละ 22.9 และประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 20.8

การเป็นสมาชิกกลุ่ม เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 87.5 ส่วนน้อยที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มใดๆ คิดเป็นร้อยละ 12.5 โดยเป็นสมาชิกสหกรณ์ผู้เลี้ยงไก่ไข่แปดริ้ว จำกัด มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 77.1 รองลงมาคือ ลูกค้าธ.ก.ส. คิดเป็นร้อยละ 18.7

1.2 สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่

สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ที่ศึกษาได้แก่ อาชีพหลัก ประสบการณ์ในการเลี้ยง ขนาดพื้นที่ฟาร์ม จำนวนผลผลิต จำนวนแรงงาน แหล่งจำหน่ายไข่ไก่ และการดำเนินงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับไข่ไก่ ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร จำแนกตามขนาดฟาร์ม

สภาพทางเศรษฐกิจ	ขนาดเล็ก <50,000 ตัว (n=29)		ขนาดกลาง 50,000-200,000ตัว (n=15)		ขนาดใหญ่ >200,000 ตัว (n=4)		รวม (n=48)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาชีพหลัก								
เลี้ยงไก่ไข่	29	100.0	15	100.0	4	100.0	48	100.0
รับราชการ/พนักงาน	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
รัฐวิสาหกิจ								
ค้าขาย	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
ประสบการณ์ในการเลี้ยง								
ต่ำกว่า 10 ปี	7	24.1	4	26.6	0	0.0	11	22.9
11-20 ปี	9	31.0	4	26.6	0	0.0	13	27.1
21-30 ปี	11	37.9	6	40.0	3	75.0	20	41.7
31-40 ปี	2	6.9	1	6.7	0	0.0	3	6.2
41-50 ปี	0	0.0	0	0.0	1	25.0	1	2.1
ประสบการณ์ต่ำสุด	3		8		26		3	
ประสบการณ์สูงสุด	37		40		50		50	
ค่าเฉลี่ย	20.7		20.6		32.7		21.7	

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

สภาพทางเศรษฐกิจ	ขนาดเล็ก <50,000 ตัว (n=29)		ขนาดกลาง 50,000-200,000ตัว (n=15)		ขนาดใหญ่ >200,000 ตัว (n=4)		รวม (n=48)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ขนาดพื้นที่ฟาร์ม								
ต่ำกว่า 10 ไร่	12	41.3	1	6.7	0	0	13	27.1
10-50 ไร่	15	51.7	8	53.3	0	0	23	47.9
51-100 ไร่	1	3.5	4	26.7	3	75.0	8	16.7
มากกว่า 100 ไร่	1	3.5	2	13.3	1	25.0	4	8.3
ขนาดพื้นที่ต่ำสุด	2		9		90		2	
ขนาดพื้นที่สูงสุด	100		193		276		276	
ค่าเฉลี่ย	20.3		59.5		155.3		41.5	
จำนวนผลผลิต (ฟอง/เดือน)								
ต่ำกว่า 100,000	4	13.8	0	0.0	0	0	4	8.3
100,000-500,000	17	58.6	2	13.3	0	0	19	39.6
500,001-1,000,000	7	24.1	0	0.0	0	0	7	14.6
มากกว่า 1,000,000	1	3.5	13	86.7	4	100.0	18	37.5
จำนวนผลผลิตต่ำสุด	30,000		450,000		6,300,000		30,000	
จำนวนผลผลิตสูงสุด	1,125,000		4,800,000		15,000,000		15,000,000	
ค่าเฉลี่ย	335,477.6		2,482,000.0		9,375,000.0		1,783,101.0	
จำนวนแรงงานที่ใช้								
ต่ำกว่า 5 คน	14	48.3	1	6.7	0	0	15	31.3
5-10 คน	9	31.0	1	6.7	0	0	10	20.8
มากกว่า 10 คน	6	20.7	13	86.6	4	100.0	23	47.9
จำนวนแรงงานที่ใช้ต่ำสุด	1		4		12		1	
จำนวนแรงงานที่ใช้สูงสุด	36		45		156		156	
ค่าเฉลี่ย	8.3		20.2		92.3		19.0	
จำนวนแรงงานครัวเรือน (คน)								
ค่าต่ำสุด	1		1		1		1	
ค่าสูงสุด	12		17		6		17	
ค่าเฉลี่ย	3.1		4.3		1.8		3.4	
จำนวนแรงงานจ้าง (คน)								
ค่าต่ำสุด	1		3		12		1	
ค่าสูงสุด	32		45		150		150	
ค่าเฉลี่ย	5.2		15.9		90.5		15.7	

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

สภาพทางเศรษฐกิจ	ขนาดเล็ก <50,000 ตัว (n=29)		ขนาดกลาง 50,000-200,000 ตัว (n=15)		ขนาดใหญ่ >200,000 ตัว (n=4)		รวม (n=48)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(คน)		(คน)		(คน)		(คน)	
แหล่งจำหน่ายไข่ไก่ *								
พ่อค้าส่ง*	24	82.7	14	93.3	4	100.0	42	87.5
- ในจ.ฉะเชิงเทรา	16	55.2	11	73.3	3	75.0	30	62.5
- ในกรุงเทพฯ	11	37.9	11	73.3	3	75.0	25	52.1
- จังหวัดอื่นๆ	2	6.9	1	6.7	1	25.0	4	8.3
พ่อค้าปลีก *	9	31.0	4	26.6	1	25.0	14	29.2
- ในจ.ฉะเชิงเทรา	7	24.1	4	26.6	1	25.0	12	25.0
- ในกรุงเทพฯ	2	6.9	0	0.0	0	0.0	2	4.2
- จังหวัดอื่นๆ	1	3.5	0	0.0	0	0.0	1	2.1
การดำเนินงานอื่นที่ เกี่ยวข้องกับไข่ไก่								
ไม่มี	28	96.6	15	100.0	3	75.0	46	95.8
มีการดำเนินงาน *	1	3.4	0	0.0	1	25.0	2	4.2
- รับซื้อไข่ไก่	0	0	0	0.0	1	25.0	1	2.1
- ขายเครื่องคัดไข่	1	3.4	0	0.0	0	0.0	1	2.1

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 4.2 สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่กลุ่มตัวอย่างในจังหวัดฉะเชิงเทราเป็นดังนี้

อาชีพหลัก เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ทุกรายมีอาชีพหลักคือเลี้ยงไก่ไข่

ประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่ไข่ เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ไม่มีประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่ไข่ 21-30 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.7 รองลงมาคือ 11-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.1 ต่ำกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.9 โดยภาพรวมพบว่า เกษตรกรมีประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่ไข่ต่ำสุด 3 ปี สูงสุด 50 ปี และเฉลี่ย 21.7 ปี

ขนาดพื้นที่ฟาร์ม เกษตรกรมีขนาดพื้นที่ฟาร์ม 10-50 ไร่มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.9 รองลงมาคือ ต่ำกว่า 10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 27.1 ระหว่าง 51-100 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 16.7 โดยภาพรวมพบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่มีขนาดพื้นที่ฟาร์มต่ำสุด 2 ไร่ สูงสุด 276 ไร่ และเฉลี่ย 41.5 ไร่

จำนวนผลผลิต เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ มีจำนวนผลผลิตไข่ไก่ระหว่าง 100,000-500,000 ฟองต่อเดือน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.6 รองลงมาคือ มากกว่า 1,000,000 ฟองต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 37.5 ระหว่าง 500,001-1,000,000 ฟองต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 14.6 โดยภาพรวมพบว่า

เกษตรกรมีจำนวนผลผลิตไข่ไก่ต่ำสุด 30,000 ฟองต่อเดือน สูงสุด 15,000,000 ฟองต่อเดือน เฉลี่ย 1,783,101 ฟองต่อเดือน

จำนวนแรงงานที่ใช้ เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่มีจำนวนแรงงานที่ใช้ในการดำเนินการเกี่ยวกับไข่ไก่มากกว่า 10 คน คิดเป็นร้อยละ 47.9 รองลงมาคือ ต่ำกว่า 5 คน คิดเป็นร้อยละ 31.3 ระหว่าง 5-10 คน คิดเป็นร้อยละ 20.8 คน โดยภาพรวมพบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่มีจำนวนแรงงานที่ใช้ต่ำสุด 1 คน สูงสุด 156 คน และเฉลี่ย 19.0 คน

จำนวนแรงงานครัวเรือน เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่มีจำนวนแรงงานครัวเรือนที่ใช้เฉลี่ย 3.4 คน เมื่อจำแนกตามขนาดฟาร์ม พบว่า ฟาร์มขนาดเล็กใช้แรงงานครัวเรือน เฉลี่ย 3.1 คน ฟาร์มขนาดกลาง ใช้แรงงานครัวเรือนเฉลี่ย 4.3 คน และฟาร์มขนาดใหญ่ใช้แรงงานครัวเรือนเฉลี่ย 1.8 คน

จำนวนแรงงานจ้าง เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่มีจำนวนแรงงานจ้างที่ใช้เฉลี่ย 15.7 คน เมื่อจำแนกตามขนาดฟาร์ม พบว่า ฟาร์มขนาดเล็กมีจำนวนแรงงานจ้าง เฉลี่ย 5.2 คน ฟาร์มขนาดกลาง มีจำนวนแรงงานจ้างเฉลี่ย 15.9 คน ฟาร์มขนาดใหญ่มีจำนวนแรงงานจ้างเฉลี่ย 90.5 คน

แหล่งจำหน่ายไข่ไก่ ในการจำหน่ายไข่ไก่ เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่อาจจำหน่ายไข่ไก่ให้กับพ่อค้ามากกว่า 1 ราย โดยมีการจำหน่ายให้แก่พ่อค้าส่งและพ่อค้าปลีกทั้งในจังหวัดฉะเชิงเทรา กรุงเทพมหานคร และจังหวัดอื่นๆ โดยเกษตรกรส่วนใหญ่จำหน่ายไข่ไก่ให้แก่พ่อค้าส่งร้อยละ 87.5 และพ่อค้าปลีกร้อยละ 29.2 และส่วนใหญ่จำหน่ายให้แก่พ่อค้าส่งซึ่งเป็นพ่อค้ารวบรวมไข่ในจังหวัดฉะเชิงเทรามากกว่าจังหวัดอื่นๆ

การดำเนินงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับไข่ไก่ เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เลี้ยงไก่เป็นอาชีพหลัก ส่วนใหญ่ไม่มีการดำเนินงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับไข่ไก่ คิดเป็นร้อยละ 95.8 มีเพียง 1 รายที่รวบรวมไข่จากเกษตรกรรายอื่นด้วย และอีก 1 รายที่ผลิตและขายเครื่องคั่วไข่

ตอนที่ 2 สภาพการดำเนินธุรกิจของพ่อค้ารวบรวมไข่ไก่ในจังหวัดฉะเชิงเทรา

สภาพการดำเนินธุรกิจของพ่อค้ารวบรวมไข่ไก่กลุ่มตัวอย่างในจังหวัดฉะเชิงเทรา ได้แก่ ระยะเวลาการดำเนินธุรกิจ ลักษณะของกิจการ พื้นที่ดำเนินการ ข้อพิจารณาเกี่ยวกับกำลังการรับซื้อประเภทของแรงงานที่ใช้ แหล่งอ้างอิงราคาซื้อขายไข่ไก่ การทำสัญญากับแหล่งรับซื้อไข่ไก่ การคัดเลือกเกษตรกรผู้ขาย ปริมาณการรับซื้อไข่ไก่ต่อเดือน และการเลี้ยงไก่ไข่ ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 สภาพการดำเนินธุรกิจของพ่อค้ารวบรวมไข่ไก่

สภาพการดำเนินธุรกิจ	จำนวน (n=5)	ร้อยละ
ระยะเวลาการดำเนินธุรกิจ		
1-10 ปี	2	40.0
11-20 ปี	0	0.0
21-30 ปี	2	40.0
31-40 ปี	1	20.0
ค่าต่ำสุด	3	
ค่าสูงสุด	40	
ค่าเฉลี่ย	20.4	
ลักษณะของกิจการ		
บุคคลธรรมดา	4	80.0
ห้างหุ้นส่วน	0	0.0
บริษัท	1	20.0
พื้นที่ดำเนินการ		
ที่ดินของตนเอง	5	100.0
พื้นที่เช่า	0	0.0
กำลังการรับซื้อไข่ไก่ พิจารณาจาก		
พื้นที่เก็บไข่ไก่	0	0.0
จำนวนเงินทุน	4	80.0
ความต้องการผู้บริโภคร	1	20.0
ประเภทของแรงงานที่ใช้		
แรงงานครัวเรือน	1	20.0
แรงงานจ้าง	4	80.0
แรงงานครัวเรือนและแรงงานจ้าง	0	0.0
แหล่งอ้างอิงราคาซื้อขายไข่ไก่ *		
อ้างอิงราคาสหกรณ์ผู้เลี้ยงไก่ไข่	5	100.0
ขึ้นอยู่กับสภาวะตลาด	2	40.0
การทำสัญญากับแหล่งรับซื้อไข่ไก่		
ไม่มี	5	100.0
การคัดเลือกเกษตรกร (ผู้ขาย) *		
ระยะทางใกล้ฟาร์ม	1	20.0
ความคุ้นเคย	5	100.0
เชื่อมั่นคุณภาพของสินค้า	1	20.0
ปริมาณการรับซื้อไข่ไก่ต่อเดือน		
200,000-300,000 ฟอง	2	40.0
มากกว่า 300,000 ฟอง	3	60.0
ค่าต่ำสุด	273,000	
ค่าสูงสุด	6,000,000	
ค่าเฉลี่ย	2,740,200	
การเลี้ยงไก่ไข่		
ไม่เลี้ยง	3	60.0
เลี้ยง	2	40.0

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 4.3 สภาพการดำเนินธุรกิจของพ่อค้ารวบรวมไข่ไก่ ในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีดังนี้

ระยะเวลาการดำเนินธุรกิจ ส่วนใหญ่มีการดำเนินธุรกิจมาแล้ว 1-10 ปี จำนวน 2 ราย 21-30 ปี จำนวน 2 ราย และ 31-40 ปี จำนวน 1 ราย โดยภาพรวมพบว่า พ่อค้ารวบรวมไข่ไก่มีการดำเนินธุรกิจต่ำสุด 3 ปี สูงสุด 40 ปี และเฉลี่ย 20.4 ปี

ลักษณะของกิจการ พ่อค้ารวบรวมไข่ไก่ส่วนใหญ่ประกอบกิจการในลักษณะของบุคคลธรรมดา จำนวน 4 ราย และบริษัทจำกัด 1 ราย

พื้นที่ดำเนินการ พ่อค้ารวบรวมไข่ไก่ทุกรายใช้ที่ดินของตนเองในการดำเนินกิจการ

กำลังการรับซื้อไข่ไก่ พ่อค้าส่วนใหญ่พิจารณาจากจำนวนเงินทุนที่มี จำนวน 4 ราย และพิจารณาจากความต้องการของผู้บริโภค จำนวน 1 ราย

ประเภทของแรงงานที่ใช้ ส่วนใหญ่ใช้แรงงานจ้าง จำนวน 4 ราย และใช้แรงงานครัวเรือน จำนวน 1 ราย

แหล่งอ้างอิงราคาซื้อขายไข่ไก่ พ่อค้าทุกรายอ้างอิงราคาซื้อไข่ไก่จากสหกรณ์ผู้เลี้ยงไก่ไข่แปดริ้ว จำกัด นอกจากนี้ยังพิจารณาจากสถานะของตลาดรวมด้วย จำนวน 2 ราย

การทำสัญญากับแหล่งรับซื้อไข่ไก่ พ่อค้ารวบรวมไข่ไก่ทุกรายไม่มีการทำสัญญากับเกษตรกรหรือแหล่งรับซื้อเป็นลายลักษณ์อักษร โดยการรับซื้อไข่ไก่จากเกษตรกรนั้นอาศัยความคุ้นเคยที่ซื้อขายแบบเป็นเจ้าประจำกันมานานเป็นหลัก

การคัดเลือกเกษตรกร พ่อค้าทุกรายเลือกซื้อไข่ไก่จากเกษตรกรโดยอาศัยความคุ้นเคยติดต่อซื้อขายกันมานานเป็นหลัก รองลงมาคือ ระยะทางใกล้ฟาร์ม และเชื่อมั่นคุณภาพของสินค้า

ปริมาณการรับซื้อไข่ไก่ต่อเดือน พ่อค้ารวบรวมไข่ไก่มีปริมาณการรับซื้อไข่ไก่อีกกว่าเดือนละ 300,000 ฟอง จำนวน 3 ราย และระหว่าง 200,000-300,000 ฟอง จำนวน 2 ราย โดยภาพรวมพบว่า ปริมาณการรับซื้อไข่ไก่ต่อเดือนต่ำสุด 273,000 ฟอง สูงสุด 6,000,000 ฟอง และปริมาณการรับซื้อไข่ไก่เฉลี่ย 2,740,200 ฟอง

การเลี้ยงไก่ไข่ พ่อค้ารวบรวมไข่ไก่ 3 รายไม่มีการเลี้ยงไก่ไข่ ขณะที่พ่อค้า 2 รายมีการเลี้ยงไก่ไข่ และทำการรวบรวมไข่ไก่จากฟาร์มอื่นเพื่อนำไปจำหน่ายด้วย

ตอนที่ 3 การจัดการกิจกรรมโลจิสติกส์ของเกษตรกรและพ่อค้ารวบรวมไข่ไก่ในจังหวัดฉะเชิงเทรา

3.1 การจัดการกิจกรรมโลจิสติกส์ของเกษตรกร

กิจกรรมโลจิสติกส์ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ที่ศึกษา ได้แก่ การพยากรณ์ความต้องการ การติดต่อสื่อสารในการดำเนินงาน การจัดการปัจจัยการผลิต การจัดการผลผลิตไข่ไก่ การขนส่ง และการบริการลูกค้า โดยแสดงดังตารางที่ 4.4 - ตารางที่ 4.14

3.1.1 การพยากรณ์ความต้องการ

การพยากรณ์ความต้องการที่ศึกษา ได้แก่ การพยากรณ์ความต้องการผลผลิตไข่ไก่ และการวางแผนเพิ่ม/ลดปริมาณการผลิต ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 การพยากรณ์ความต้องการของเกษตรกร จำแนกตามขนาดฟาร์ม

การพยากรณ์ ความต้องการ	ขนาดเล็ก <50,000 ตัว (n=29)		ขนาดกลาง 50,000-200,000ตัว (n=15)		ขนาดใหญ่ >200,000 ตัว (n=4)		รวม (n=48)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(คน)		(คน)		(คน)		(คน)	
การพยากรณ์ความต้องการผลผลิตไข่ไก่								
ไม่มี	9	31.0	4	26.7	0	0.0	13	27.1
มี โดยพยากรณ์จาก *	20	69.0	11	73.3	4	100.0	35	72.9
- คำสั่งซื้อของลูกค้า	5	17.2	1	6.7	1	25.0	16	33.3
- สถานการณ์ตลาด	14	48.3	9	60.0	4	100.0	27	56.2
- อื่นๆ	1	3.5	1	6.7	0	0.0	2	4.2
การวางแผนการเพิ่ม/ลดปริมาณการผลิต								
ไม่มี	8	27.6	2	13.3	0	0.0	10	20.8
มี โดยวางแผนจาก *	21	72.4	13	86.7	4	100.0	38	79.2
- ขนาดของโรงเรือน	5	17.2	2	13.3	1	25.0	8	16.7
- สถานการณ์ตลาด/ราคา	14	48.3	7	46.7	4	100.0	25	52.1
- ต้นทุนการผลิต	10	34.5	5	33.3	0	0.0	15	31.2

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 4.4 การพยากรณ์ความต้องการของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่กลุ่มตัวอย่าง มีดังนี้

การพยากรณ์ความต้องการผลผลิตไข่ไก่ เกษตรกรส่วนใหญ่มีการพยากรณ์ความต้องการผลผลิตไข่ไก่ คิดเป็นร้อยละ 72.9 ไม่มีการพยากรณ์ คิดเป็นร้อยละ 27.1 โดยพยากรณ์จากสถานการณ์ตลาดมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.2 รองลงมาคือ พยากรณ์จากคำสั่งซื้อของลูกค้า คิดเป็นร้อยละ 33.3

การวางแผนการเพิ่ม/ลดปริมาณการผลิต เกษตรกรส่วนใหญ่มีการวางแผนเกี่ยวกับปริมาณการผลิต คิดเป็นร้อยละ 79.2 ไม่มีการวางแผน คิดเป็นร้อยละ 20.8 โดยการวางแผนการเพิ่ม/ลดปริมาณการผลิตพิจารณาจากสถานการณ์ตลาดและราคาไข่ไก่มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.1 รองลงมาคือ วางแผนจากต้นทุนการผลิต คิดเป็นร้อยละ 31.2 และวางแผนตามขนาดของโรงเรือน คิดเป็นร้อยละ 16.7

3.1.2 การติดต่อสื่อสารในการดำเนินงาน

การติดต่อสื่อสารในการดำเนินงานของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่กลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดฟาร์ม ได้แก่ การติดต่อกับผู้ขายปัจจัยการผลิต การติดต่อกับผู้รับจ้างขนส่ง และการติดต่อกับผู้ซื้อ ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 การติดต่อสื่อสารในการดำเนินงานของเกษตรกร จำแนกตามขนาดฟาร์ม

การติดต่อสื่อสาร ในการดำเนินงาน	ขนาดเล็ก <50,000 ตัว (n=29)		ขนาดกลาง 50,000-200,000 ตัว (n=15)		ขนาดใหญ่ >200,000 ตัว (n=4)		รวม (n=48)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(คน)		(คน)		(คน)		(คน)	
การติดต่อกับผู้ขายปัจจัยการผลิต								
<i>ความถี่ในการติดต่อ</i>								
- เดือนละ 2 ครั้ง	4	13.8	3	20.0	1	25.0	8	16.7
- เดือนละ 3 ครั้ง	2	6.9	0	0.0	0	0.0	2	4.2
- เดือนละ 4 ครั้ง	15	51.7	7	46.7	0	0.0	22	45.8
- มากกว่า 4 ครั้ง	8	27.6	5	33.3	3	75.0	16	33.3
<i>วิธีการติดต่อ*</i>								
- โทรศัพท์	29	100.0	15	100.0	4	100.0	48	100.0
- พบปะโดยตรง	4	13.8	1	6.7	0	0.0	5	10.4
- อินเทอร์เน็ต	1	3.5	0	0.0	1	25.0	2	4.2
การติดต่อกับผู้รับจ้างขนส่ง								
<i>ความถี่ในการติดต่อ</i>								
- เดือนละ 2 ครั้ง	0	0	1	6.7	0	0.0	1	2.1
- เดือนละ 3 ครั้ง	0	0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
- เดือนละ 4 ครั้ง	1	3.5	1	6.7	0	0.0	2	4.2
- ไม่มีการติดต่อ	28	96.5	13	86.6	4	100.0	45	93.7
<i>วิธีการติดต่อ*</i>								
- โทรศัพท์	1	3.5	2	13.3	0	0.0	3	6.2
- พบปะโดยตรง	0	0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
- อินเทอร์เน็ต	0	0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
การติดต่อกับผู้ซื้อ								
<i>ความถี่ในการติดต่อ</i>								
- เดือนละ 2 ครั้ง	4	13.8	0	0.0	0	0.0	4	8.3
- เดือนละ 3 ครั้ง	1	3.5	1	6.7	0	0.0	2	4.2
- เดือนละ 4 ครั้ง	9	31.0	3	20.0	1	25.0	13	27.1
- ทุกวัน	15	51.7	11	73.3	3	75.0	29	60.4
<i>วิธีการติดต่อ*</i>								
- โทรศัพท์	29	100.0	15	100.0	4	100.0	48	100.0
- พบปะโดยตรง	4	13.8	2	13.3	0	0.0	6	12.5
- อินเทอร์เน็ต	0	0.0	3	20.0	1	25.0	4	8.3

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 4.5 การติดต่อสื่อสารในการดำเนินงานของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ มีดังนี้

การติดต่อกับผู้ขายปัจจัยการผลิต

ความถี่ในการติดต่อ เกษตรกรมีการติดต่อกับผู้ขายปัจจัยการผลิตเดือนละ 4 ครั้งหรือเฉลี่ยสัปดาห์ละครั้งมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 45.8 รองลงมาคือ มากกว่า 4 ครั้ง เดือนละ 2 ครั้ง และเดือนละ 3 ครั้ง ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามขนาดฟาร์ม พบว่า ฟาร์มขนาดเล็กมีการติดต่อ สื่อสารกับผู้ขายปัจจัยการผลิตเดือนละ 4 ครั้งมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.7 รองลงมาคือ มากกว่า 4 ครั้ง เดือนละ 2 ครั้ง และเดือนละ 3 ครั้ง ตามลำดับ เช่นเดียวกับฟาร์มขนาดกลาง มีการติดต่อสื่อสารเดือนละ 4 ครั้ง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.7 รองลงมาคือ มากกว่า 4 ครั้ง และเดือนละ 2 ครั้ง ตามลำดับ สำหรับฟาร์มขนาดใหญ่ส่วนใหญ่จะมีความถี่ในการติดต่อสื่อสารมากกว่า กล่าวคือ ส่วนใหญ่มีการติดต่อสื่อสารมากกว่า 4 ครั้งต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 75.0 รองลงมาคือ เดือนละ 2 ครั้ง

วิธีการติดต่อสื่อสาร เกษตรกรทุกรายใช้โทรศัพท์ในการติดต่อสื่อสารเป็นหลัก เนื่องจากเป็นวิธีการที่สะดวก รวดเร็วที่สุด มีส่วนน้อยที่ใช้การพบปะโดยตรงและติดต่อผ่านทางอินเทอร์เน็ตร่วมด้วย

การติดต่อกับผู้รับจ้างขนส่ง

ความถี่ในการติดต่อ เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการติดต่อกับผู้รับจ้างขนส่ง คิดเป็นร้อยละ 93.7 มีส่วนน้อยที่มีการติดต่อกับผู้รับจ้างขนส่งโดยมีการติดต่อเดือนละ 4 ครั้ง และเดือนละ 2 ครั้ง ตามลำดับ เนื่องจากในการซื้อปัจจัยการผลิตจากร้านค้าส่วนใหญ่ผู้ขายจะจัดส่งสินค้าให้กับเกษตรกรที่ฟาร์มด้วย ส่วนการขายไข่ไก่ส่วนใหญ่ผู้ซื้อจะมาซื้อที่ฟาร์มและขนส่งเอง จึงไม่มีความจำเป็นในการติดต่อกับผู้รับจ้างขนส่ง ในกรณีที่ขนส่งไข่ไก่ให้แก่ผู้ซื้อส่วนใหญ่จะใช้รถบรรทุกของตนเอง

วิธีการติดต่อสื่อสาร ในกรณีที่มีการติดต่อกับผู้รับจ้างขนส่ง เกษตรกรใช้การติดต่อทางโทรศัพท์เพียงวิธีเดียว

การติดต่อกับผู้ซื้อ

ความถี่ในการติดต่อ ในภาพรวมเกษตรกรส่วนใหญ่มีการติดต่อกับผู้ซื้อไข่ไก่ทุกวันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.4 รองลงมาคือ มีการติดต่อเดือนละ 4 ครั้งหรือสัปดาห์ละครั้ง เดือนละ 2 ครั้ง และเดือนละ 3 ครั้ง ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามขนาดฟาร์ม พบว่า ฟาร์มขนาดเล็ก มีการติดต่อสื่อสารกับผู้ซื้อทุกวัน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.7 รองลงมาคือ ติดต่อดูเดือนละ 4 ครั้ง เดือนละ 2 ครั้ง และเดือนละ 3 ครั้ง ตามลำดับ ฟาร์มขนาดกลาง มีการติดต่อสื่อสารทุกวันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 73.3 รองลงมาคือ ติดต่อดูเดือนละ 4 ครั้ง และฟาร์มขนาดใหญ่มีการติดต่อสื่อสารทุกวันมากที่สุด เช่นเดียวกัน คิดเป็นร้อยละ 75.0 รองลงมาคือ ติดต่อดูเดือนละ 4 ครั้ง

วิธีการติดต่อสื่อสาร เกษตรกรทุกรายใช้โทรศัพท์ในการติดต่อ บางรายมีการพบปะกันโดยตรงและติดต่อผ่านทางอินเทอร์เน็ตร่วมด้วย

3.1.3 การจัดการปัจจัยการผลิต

ปัจจัยการผลิตที่สำคัญของเกษตรกรได้แก่ อาหารไก่ไข่ เวชภัณฑ์และสารเสริมต่างๆ สำหรับอาหารไก่ไข่ที่เกษตรกรใช้มีได้หลายลักษณะ ได้แก่ วัตถุดิบอาหารสัตว์ที่เกษตรกรซื้อมาผสมใช้เอง หัวอาหารผสมกับวัตถุดิบต่างๆ และอาหารผสมสำเร็จ การจัดการปัจจัยการผลิตที่

ศึกษา ได้แก่ การคัดเลือกผู้ขายปัจจัยการผลิต การเก็บรักษาอาหารสัตว์ และการเก็บรักษาเวชภัณฑ์ สัตว์/สารเสริม (แร่ธาตุ วิตามิน) ดังตารางที่ 4.6 และ 4.7

ตารางที่ 4.6 การคัดเลือกผู้ขายปัจจัยการผลิตของเกษตรกร จำแนกตามขนาดฟาร์ม

การจัดการ ปัจจัยการผลิต	ขนาดเล็ก <50,000 ตัว (n=29)		ขนาดกลาง 50,000-200,000 ตัว (n=15)		ขนาดใหญ่ >200,000 ตัว (n=4)		รวม (n=48)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(คน)		(คน)		(คน)		(คน)	
การคัดเลือกผู้ขายปัจจัยการผลิต*								
- ระยะทางใกล้ฟาร์ม	5	17.2	1	6.7	1	25.0	7	14.6
- ความคุ้นเคย	19	65.5	8	53.3	4	100.0	31	64.6
- เชื่อมั่นคุณภาพสินค้า	16	55.2	14	93.3	2	50.0	32	66.7
- เพื่อนแนะนำ	2	6.9	1	6.7	0	0.0	3	6.2
- อื่นๆ	2	6.9	1	6.7	0	0.0	3	6.2

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 4.6 เกษตรกรคัดเลือกผู้ขายปัจจัยการผลิตจากความเชื่อมั่นในคุณภาพของสินค้าเป็นปัจจัยที่สำคัญมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.7 รองลงมาคือ อาศัยความคุ้นเคย คิดเป็นร้อยละ 64.6 ระยะทางใกล้ฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ 14.6 และเพื่อนแนะนำคิดเป็นร้อยละ 6.2

ตารางที่ 4.7 การเก็บรักษาอาหารสัตว์ เวชภัณฑ์ และสารเสริมของเกษตรกร จำแนกตามขนาดฟาร์ม

การจัดการ ปัจจัยการผลิต	ขนาดเล็ก <50,000 ตัว (n=29)		ขนาดกลาง 50,000-200,000 ตัว (n=15)		ขนาดใหญ่ >200,000 ตัว (n=4)		รวม (n=48)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(คน)		(คน)		(คน)		(คน)	
การเก็บรักษาอาหารสัตว์								
<i>สถานที่เก็บ</i>								
- ไม่มี	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
- มี	29	100.0	15	100.0	4	100.0	48	100.0
<i>ระยะเวลาในการเก็บ (วัน/ครั้ง)</i>								
ค่าต่ำสุด	1		1		1		1	
ค่าสูงสุด	20		30		30		30	
ค่าเฉลี่ย	6.9		7.0		15.5		7.4	
S.D.	5.7		7.2		20.5		7.1	

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

การจัดการ ปัจจัยการผลิต	ขนาดเล็ก <50,000 ตัว (n=29)		ขนาดกลาง 50,000-200,000 ตัว (n=15)		ขนาดใหญ่ >200,000 ตัว (n=4)		รวม (n=48)	
	จำนวน		ร้อยละ		จำนวน		ร้อยละ	
	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)
การตรวจสอบคุณภาพ								
ไม่ทำ	11	37.9	2	13.3	0	0.0	13	27.1
ทำ โดย	18	62.1	13	86.7	4	100.0	35	72.9
- ตรวจสอบด้วยสายตา		44.8	10	66.7	4	100.0	27	56.2
- อื่นๆ	5	17.2	3	20.0	0	0.0	8	16.7
การเก็บรักษาเวชภัณฑ์และสารเสริม								
สถานที่เก็บ								
- ไม่มี	13	44.8	1	6.7	1	25.0	15	31.2
- มี	16	55.2	14	93.3	3	75.0	33	68.8
ระยะเวลาในการเก็บ (วัน/ครั้ง)								
ค่าต่ำสุด	7		7		7		7	
ค่าสูงสุด	90		30		30		90	
ค่าเฉลี่ย	26.1		26.6		18.5		25.7	
S.D.	20.8		7.9		16.3		16.0	
การตรวจสอบคุณภาพ								
ไม่ทำ	5	17.2	2	13.3	0	0.0	7	14.6
ทำ โดย	24	82.8	13	86.7	4	100.0	41	85.4
- ตรวจสอบด้วยสายตา	20	69.0	11	73.3	0	0.0	31	64.6
- อื่นๆ	4	13.8	2	13.3	4	100.0	10	20.8

จากตารางที่ 4.7 การเก็บรักษาอาหารสัตว์ และการเก็บรักษาเวชภัณฑ์และสารเสริม (แร่ธาตุ วิตามิน) ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ มีดังนี้

การเก็บรักษาอาหารสัตว์

สถานที่เก็บ เกษตรกรทุกรายมีสถานที่เก็บอาหารสัตว์ โดยสถานที่เก็บอาจใช้ห้องขนาดเล็กภายในโรงเรือน โกดัง หรือไซโล

ระยะเวลาในการเก็บ เกษตรกรมีระยะเวลาในการเก็บรักษาอาหารสัตว์เฉลี่ย 7.4 วัน/ครั้ง เมื่อจำแนกตามขนาดฟาร์ม พบว่า ฟาร์มขนาดเล็กมีระยะเวลาในการเก็บรักษาเฉลี่ย 6.9 วัน/ครั้ง ซึ่งใกล้เคียงกับฟาร์มขนาดกลางที่มีระยะเวลาในการเก็บรักษาเฉลี่ย 7.0 วัน/ครั้ง แต่น้อยกว่าฟาร์มขนาดใหญ่ที่มีระยะเวลาในการเก็บรักษาเฉลี่ย 15.5 วัน/ครั้ง เนื่องจากฟาร์มขนาดเล็กและขนาดกลางส่วนใหญ่ซื้ออาหารสำเร็จรูปเพื่อใช้เลี้ยงไก่ไข่ ขณะที่ฟาร์มขนาดใหญ่ใช้ทั้งอาหารสำเร็จรูปและอาหารผสมเอง ในกรณีที่ผสมอาหารเอง เกษตรกรต้องสั่งซื้อวัตถุดิบหลายชนิด ซึ่งวัตถุดิบแต่ละชนิดมีระยะเวลาในการเก็บรักษาไม่เท่ากัน

การตรวจสอบคุณภาพ เกษตรกรส่วนใหญ่มีการตรวจสอบคุณภาพอาหารสัตว์คิดเป็นร้อยละ 72.9 โดยส่วนใหญ่ใช้การตรวจสอบด้วยสายตาเพื่อดูลักษณะทางกายภาพคิดเป็นร้อยละ 56.2 การตรวจสอบวิธีอื่นๆ คือ ในกรณีที่สงสัยจะส่งตรวจสอบกับบริษัทที่สั่งซื้อคิดเป็นร้อยละ 16.7

การเก็บรักษาเวชภัณฑ์และสารเสริม (แร่ธาตุ วิตามิน)

สถานที่เก็บ เกษตรกรส่วนใหญ่มีสถานที่ในการเก็บรักษาเวชภัณฑ์และสารเสริม คิดเป็นร้อยละ 68.8 และส่วนน้อยที่ไม่มีสถานที่เก็บ คิดเป็นร้อยละ 31.2 โดยสถานที่เก็บอาจเป็นตู้เย็นหรือห้องเก็บ อย่างไรก็ตาม เกษตรกรมีการใช้เวชภัณฑ์และสารเสริมโดยเฉพาะในกรณีที่ใช้ป้องกันโรคเสริมสร้างสุขภาพสัตว์ และลดความเครียดของสัตว์จากสภาพอากาศร้อน

ระยะเวลาในการเก็บ เกษตรกรมีระยะเวลาในการเก็บรักษาเวชภัณฑ์และสารเสริมเฉลี่ย 25.7 วัน/ครั้ง เมื่อจำแนกตามขนาดฟาร์ม พบว่า ฟาร์มขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่มีระยะเวลาในการเก็บรักษาเฉลี่ย 26.1, 26.6 และ 18.5 วัน/ครั้ง ตามลำดับ

การตรวจสอบคุณภาพ เกษตรกรส่วนใหญ่มีการตรวจสอบคุณภาพเวชภัณฑ์และสารเสริม คิดเป็นร้อยละ 85.4 โดยใช้การตรวจสอบด้วยสายตา คิดเป็นร้อยละ 64.6 และมีการตรวจสอบวิธีอื่นๆ คือจากบริษัทที่สั่งซื้อ คิดเป็นร้อยละ 20.8

3.1.4 การจัดการผลผลิตไข่ไก่

การจัดการผลผลิตไข่ไก่ของเกษตรกร ได้แก่ การดำเนินการเก็บไข่ไก่ในโรงเรือน การเคลื่อนย้ายไข่ไก่จากโรงเรือนไปสถานที่จัดเก็บ การทำความสะอาดไข่ไก่ การทำความสะอาดภาชนะเก็บไข่ การคัดแยกไข่ไก่แตก บุบ ร้าว ออก การคัดแยกไข่แฝด การคัดแยกขนาดไข่ไก่ และการสูญเสียในขั้นตอนต่างๆ และการเก็บรักษา ดังตารางที่ 4.8 – ตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.8 การดำเนินการเก็บไข่ไก่และการเคลื่อนย้ายไข่ไก่จากโรงเรือนของเกษตรกร จำแนกตามขนาดฟาร์ม

การจัดการ ผลิตไข่ไก่	ขนาดเล็ก <50,000 ตัว (n=29)		ขนาดกลาง 50,000-200,000 ตัว (n=15)		ขนาดใหญ่ >200,000 ตัว (n=4)		รวม (n=48)	
	จำนวน ร้อยละ		จำนวน ร้อยละ		จำนวน ร้อยละ		จำนวน ร้อยละ	
	(คน)		(คน)		(คน)		(คน)	
การดำเนินการเก็บไข่ไก่ในโรงเรือน								
<i>จำนวนแรงงานที่เก็บ (คน/โรงเรือน)</i>								
ค่าต่ำสุด	1		1		2		1	
ค่าสูงสุด	3		2		3		3	
ค่าเฉลี่ย	1.7		1.5		2.5		2.4	
S.D.	0.6		0.5		0.6		0.6	
<i>ความถี่ในการเก็บ (ครั้ง/วัน)</i>								
ค่าต่ำสุด	1		1		2		1	
ค่าสูงสุด	3		3		3		3	
ค่าเฉลี่ย	1.9		2.2		2.3		2.0	
S.D.	0.5		0.7		0.5		0.5	
<i>ระยะเวลาในการเก็บ (ชั่วโมง/โรงเรือน/วัน)</i>								
ค่าต่ำสุด	0.3		2		2		0.3	
ค่าสูงสุด	5		6		4		6	
ค่าเฉลี่ย	2.6		3.5		3.3		2.9	
S.D.	1.2		1.3		1.2		1.3	
<i>จำนวนไข่ที่เก็บ (ฟอง/ครั้ง)</i>								
ค่าต่ำสุด	1,600		6,000		198,000		1,600	
ค่าสูงสุด	47,500		120,000		315,000		315,000	
ค่าเฉลี่ย	10,225.8		42,520.8		251,000.0		34,453.1	
S.D.	10,711.9		37,462.5		59,270.6		63,640.3	
การเคลื่อนย้ายไข่ไก่จากโรงเรือนไปสถานที่จัดเก็บ								
<i>วิธีการเคลื่อนย้ายไข่ไก่</i>								
- ขนใส่รถเข็น	12	41.4	3	20.0	1	25.0	16	33.3
- ขนใส่รถ 4 ล้อ	15	51.7	9	60.0	2	50.0	26	54.2
- ขนใส่รถ 6 ล้อ	2	6.9	3	20.0	1	25.0	6	12.5
<i>จำนวนแรงงานที่เคลื่อนย้าย (คน/โรงเรือน)</i>								
ค่าต่ำสุด	1		1		2		1	
ค่าสูงสุด	3		5		6		6	
ค่าเฉลี่ย	2.2		2.3		3.8		2.4	
S.D.	1.9		1.3		2.1		1.8	

จากตารางที่ 4.8 การดำเนินการเก็บไข่ไก่ในโรงเรือน และการเคลื่อนย้ายไข่ไก่จากโรงเรือนไปสถานที่จัดเก็บ มีดังนี้

การดำเนินการเก็บไข่ไก่ในโรงเรือน

จำนวนแรงงานที่เก็บ เกษตรกรใช้แรงงานเก็บไข่ในโรงเรือน เฉลี่ย 2.4 คน/โรงเรือน เมื่อจำแนกตามขนาดฟาร์ม พบว่า ฟาร์มขนาดเล็ก ฟาร์มขนาดกลาง และฟาร์มขนาดใหญ่ใช้แรงงานเก็บไข่เฉลี่ย 1.7, 1.5 และ 2.5 คน/โรงเรือน ตามลำดับ

ความถี่ในการเก็บ ความถี่ในการเก็บไข่ของเกษตรกรอยู่ระหว่าง 1 – 3 ครั้งต่อวัน เฉลี่ย 2.0 ครั้ง/วัน เมื่อจำแนกตามขนาดฟาร์ม พบว่า ฟาร์มขนาดเล็ก ฟาร์มขนาดกลาง และฟาร์มขนาดใหญ่ มีความถี่ในการเก็บไข่เฉลี่ย 1.9, 2.2 และ 2.3 ครั้ง/วันตามลำดับ ซึ่งจะเห็นได้ว่าฟาร์มขนาดใหญ่มีความถี่ในการเก็บไข่โดยเฉลี่ยมากกว่าฟาร์มขนาดเล็ก เนื่องจากมีผลผลิตไข่ไก่ในแต่ละวันมากกว่า

ระยะเวลาในการเก็บ ในภาพรวม เกษตรกรใช้ระยะเวลาในการเก็บไข่ไก่เฉลี่ย 2.9 ชั่วโมง/โรงเรือน/วัน เมื่อจำแนกตามขนาดฟาร์ม พบว่า ฟาร์มขนาดเล็ก ฟาร์มขนาดกลาง และฟาร์มขนาดใหญ่ ใช้ระยะเวลาในการเก็บไข่ไก่เฉลี่ย 2.6, 3.5 และ 3.3 ชั่วโมง/โรงเรือน/วัน ตามลำดับ

จำนวนไข่ที่เก็บ เกษตรกรมีจำนวนไข่ที่เก็บเฉลี่ย 34,453.1 ฟอง/ครั้ง เมื่อจำแนกตามขนาดฟาร์ม พบว่า ฟาร์มขนาดเล็ก ฟาร์มขนาดกลาง และฟาร์มขนาดใหญ่มีจำนวนไข่ที่เก็บเฉลี่ย 10,225.8, 42,520.8 และ 251,000 ฟอง/ครั้ง ตามลำดับ

การเคลื่อนย้ายไข่ไก่จากโรงเรือนไปสถานที่จัดเก็บ

วิธีการเคลื่อนย้ายไข่ไก่ ในภาพรวมเกษตรกรส่วนใหญ่ใช้รถ 4 ล้อ ในการเคลื่อนย้ายไข่ไก่จากโรงเรือนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.2 รองลงมาคือ ขนใส่รถเข็น คิดเป็นร้อยละ 33.3 และ ขนใส่รถ 6 ล้อ คิดเป็นร้อยละ 12.5

จำนวนแรงงานที่เคลื่อนย้ายไข่ไก่ เกษตรกรใช้แรงงานในการเคลื่อนย้ายไข่ไก่จากโรงเรือนเฉลี่ย 2.4 คน/โรงเรือน เมื่อจำแนกตามขนาดฟาร์ม พบว่า ฟาร์มขนาดเล็ก ฟาร์มขนาดกลาง และฟาร์มขนาดใหญ่ใช้แรงงานเคลื่อนย้ายไข่ไก่จากโรงเรือนเฉลี่ย 2.2, 2.3 และ 3.8 คน/โรงเรือนตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 การทำความสะอาดไขไก่และภาชนะเก็บไข่ของเกษตรกร จำแนกตามขนาดฟาร์ม

การจัดการ ผลผลิตไขไก่	ขนาดเล็ก <50,000 ตัว (n=29)		ขนาดกลาง 50,000-200,000 ตัว (n=15)		ขนาดใหญ่ >200,000 ตัว (n=4)		รวม (n=48)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(คน)		(คน)		(คน)		(คน)	
การทำความสะอาดไขไก่								
ไม่ทำ	4	13.8	2	13.3	1	25.0	7	14.6
ทำ โดย	25	86.2	13	86.7	3	75.0	41	85.4
- ใช้มีดโกนขูด	25	100.0	13	100.00	3	100.0	41	85.4
และผ้าเช็ด								
การทำความสะอาดภาชนะเก็บไข่								
ไม่ทำ	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
ทำ โดย	29	100.0	15	100.0	4	100.00	48	100.0
- การล้างและ	29	100.0	15	100.0	4	100.00	48	100.0
ใช้น้ำยาฆ่าเชื้อ								

จากตารางที่ 4.9 การทำความสะอาดไขไก่ และการทำความสะอาดภาชนะเก็บไข่ของเกษตรกร มีดังนี้

การทำความสะอาดไขไก่ โดยภาพรวมเกษตรกรส่วนใหญ่มีการทำความสะอาดไขไก่ คิดเป็นร้อยละ 85.4 ส่วนน้อยที่ไม่มีการทำความสะอาดไขไก่ คิดเป็นร้อยละ 14.6 ซึ่งทำโดยใช้มีดโกนขูดและผ้าเช็ด

การทำความสะอาดภาชนะเก็บไข่ เกษตรกรทุกรายมีการทำความสะอาดภาชนะเก็บไข่ โดยการล้างและใช้น้ำยาฆ่าเชื้อ

ตารางที่ 4.10 การคัดแยกไข่ไก่ของเกษตรกร จำแนกตามขนาดฟาร์ม

การจัดการ ผลผลิตไข่ไก่	ขนาดเล็ก <50,000 ตัว (n=29)		ขนาดกลาง 50,000-200,000 ตัว (n=15)		ขนาดใหญ่ >200,000 ตัว (n=4)		รวม (n=48)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(คน)		(คน)		(คน)		(คน)	
การคัดแยกไข่ไก่แตก บุบ ร้าว								
ไม่ทำ	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
ทำ โดย	29	100.0	15	100.0	4	100.0	48	100.0
- แยกออกแต่ไม่	3	10.3	2	13.3	0	0.0	5	10.4
จำหน่าย								
- แยกออกและ	26	89.7	13	86.7	4	100.0	43	89.6
จำหน่าย								
ราคาจำหน่าย (บาท/ถาด)								
ค่าต่ำสุด	30		30		54		30	
ค่าสูงสุด	80		60		60		80	
ค่าเฉลี่ย	51.74		48.00		57.00		50.97	
S.D.	13.7		11.4		4.2		12.7	
การคัดแยกไข่แปด								
ไม่ทำ	19	65.5	5	33.3	0	0.0	24	50.0
ทำ โดย	10	34.5	10	66.7	4	100.0	24	50.0
- แยกออกแต่ไม่	1	3.5	3	20.0	0	0.0	4	8.3
จำหน่าย								
- แยกออกและ	9	31.0	7	46.7	4	100.0	20	41.7
จำหน่าย								
ราคาจำหน่าย (บาท/ฟอง)								
ค่าต่ำสุด	1		3		5		1	
ค่าสูงสุด	4		4		5		5	
ค่าเฉลี่ย	3.43		3.68		5.00		3.68	
S.D.	0.92		0.49		0.00		0.87	
การคัดแยกขนาดไข่ไก่								
ไม่ทำ	1	3.5	5	33.3	1	25.0	7	14.6
ทำ โดย*	28	96.5	10	66.7	3	75.0	41	85.4
คัดแยกด้วยสายตา	11	37.9	3	20.0	2	13.3	16	33.3
คัดแยกด้วยเครื่องคัด	19	65.5	7	46.7	3	20.0	29	60.4
การชั่งน้ำหนักไข่ไก่ก่อนขาย								
ไม่ทำ	14	48.3	10	66.7	2	50.0	26	54.2
ทำ	15	51.7	5	33.3	2	50.0	22	45.8

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 4.10 การคัดแยกไซโกแตก บุป ร้าว การคัดแยกไซแฟต และการคัดแยกขนาดไซโก มีดังนี้

การคัดแยกไซโกแตก บุป ร้าว โดยภาพรวมเกษตรกรทุกรายมีการคัดแยกไซโกแตก บุป ร้าวออก โดยส่วนใหญ่จะนำไปจำหน่ายในราคาต่ำลงคิดเป็นร้อยละ 89.6 มีส่วนน้อยที่ไม่ได้นำไปจำหน่าย คิดเป็นร้อยละ 10.4

ราคาจำหน่ายไซโกแตก บุป ร้าว เกษตรกรจำหน่ายในราคาเฉลี่ย 50.97 บาท/ถาด (ถาดละ 30 ฟอง) หรือประมาณฟองละ 1.70 บาท เมื่อจำแนกตามขนาดฟาร์ม พบว่า ฟาร์มขนาดเล็ก ฟาร์มขนาดกลาง และฟาร์มขนาดใหญ่ จำหน่ายไซโกแตก บุป ร้าว ในราคาเฉลี่ย 51.74, 48.00 และ 57.00 บาท/ถาด ตามลำดับ

การคัดแยกไซแฟต โดยภาพรวมเกษตรกรมีการคัดแยกไซแฟต คิดเป็นร้อยละ 50.0 และ ไม่มีการคัดแยกไซแฟต คิดเป็นร้อยละ 50.0 เท่ากัน โดยไซแฟตที่คัดแยกออกมาจะนำไปจำหน่ายคิดเป็นร้อยละ 41.7 ส่วนที่มีการคัดแยกไซแฟตแต่ไม่จำหน่ายคิดเป็นร้อยละ 8.3

ราคาจำหน่ายไซแฟต เกษตรกรจำหน่ายไซแฟตในราคาเฉลี่ย 3.68 บาท/ฟอง เมื่อจำแนกตามขนาดฟาร์ม พบว่า ฟาร์มขนาดเล็ก ฟาร์มขนาดกลาง และฟาร์มขนาดใหญ่จำหน่ายไซแฟตในราคาเฉลี่ย 3.43, 3.68 และ 5.00 บาท/ฟอง ตามลำดับ

การคัดแยกขนาดไซโก โดยภาพรวมเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ส่วนใหญ่มีการคัดแยกขนาดไซโกก่อนจำหน่ายคิดเป็นร้อยละ 85.4 ส่วนน้อยที่ไม่มีการคัดแยกขนาดไซโกคิดเป็นร้อยละ 14.6 ซึ่งวิธีการคัดแยก ได้แก่

การคัดแยกด้วยสายตา เป็นการคัดแยกขนาดไซโกอย่างคร่าวๆออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ คละเล็ก คละกลาง และคละใหญ่ โดยเกษตรกรมีการคัดแยกขนาดไซโกด้วยสายตาคิดเป็นร้อยละ 33.3 ของเกษตรกรทั้งหมด

การคัดแยกด้วยเครื่องคัด เกษตรกรมีการคัดแยกขนาดไซโกโดยใช้เครื่องคัด คิดเป็นร้อยละ 60.4 ของเกษตรกรทั้งหมด

การชั่งน้ำหนักไซโกก่อนขาย การชั่งน้ำหนักไซโกก่อนขายจะทำในกรณีที่เกษตรกรขายไซโกในลักษณะของไซคละ หรือไม่ได้คัดแยกไซโกโดยใช้เครื่องคัดขนาด ซึ่งเป็นวิธีปฏิบัติกันทั่วไปของการซื้อขายไซโกระหว่างเกษตรกรกับพ่อค้ารวบรวมไซโกในจังหวัดฉะเชิงเทรา กล่าวคือ เกษตรกรจะบรรจุไซโกใส่ถาดๆ ละ 30 ฟอง วางซ้อนกันเป็น 1 ตั้งๆ ละ 10 ถาดหรือ 10 แผง แล้วนำไปชั่งน้ำหนัก น้ำหนักไซโกรวมถาดที่กำหนดเป็นเกณฑ์ราคาอ้างอิงของราคาไซคละที่รับซื้อคือ 20.5 กิโลกรัม ซึ่งเป็นน้ำหนักของไซโกที่รวมถาดไซ แต่ น้ำหนักของไซโก 1 ตั้งที่ไม่รวมถาดจะเท่ากับ 18 กิโลกรัม ตัวอย่างเช่น ถ้าสหกรณ์ผู้เลี้ยงไก่ไข่แปดริ้ว จำกัด ประกาศราคาไซคละที่น้ำหนัก 20.5 กิโลกรัมเท่ากับฟองละ 3.00 บาท หากน้ำหนักไซโก 1 ตั้ง (น้ำหนักที่รวมถาดไซ) ที่ชั่งได้ 20.5 กิโลกรัมก็จะขายได้ในราคาฟองละ 3.00 บาท แต่หากน้ำหนักต่ำกว่านี้ก็จะถูกปรับราคาลง หากน้ำหนักสูงกว่าก็จะปรับราคาให้สูงขึ้นตามการตกลงกันระหว่างเกษตรกรและพ่อค้า

จากการสำรวจ เกษตรกรแต่ละรายอาจมีทั้งการขายไซโกในลักษณะของไซคละโดยการชั่งน้ำหนักและขายไซโกที่คัดขนาดแล้ว ในภาพรวมเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีการชั่งน้ำหนักไซโกก่อนขาย คิดเป็นร้อยละ 54.2 และมีการชั่งน้ำหนักไซโกก่อนขาย คิดเป็นร้อยละ 45.8 เมื่อ

จำแนกตามขนาดฟาร์ม พบว่า ฟาร์มขนาดเล็กมีการชั่งน้ำหนักไข่ไก่และไม่ชั่งน้ำหนักไข่ไก่ก่อนขาย ใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 51.7 และร้อยละ 48.3 ตามลำดับ ฟาร์มขนาดกลางส่วนใหญ่ไม่มีการชั่งน้ำหนักไข่ไก่ก่อนขายคิดเป็นร้อยละ 66.7 และมีการชั่งน้ำหนักไข่ไก่ก่อนขาย คิดเป็นร้อยละ 33.3 สำหรับฟาร์มขนาดใหญ่มีการชั่งน้ำหนักไข่ไก่ก่อนขายและไม่มีการชั่งน้ำหนักไข่ไก่ก่อนขายคิดเป็นร้อยละ 50.0 เท่ากัน

ตารางที่ 4.11 การสูญเสียของไข่ไก่ในขั้นตอนต่างๆ ของเกษตรกร จำแนกตามขนาดฟาร์ม

การจัดการ ผลผลิตไข่ไก่	ขนาดเล็ก <50,000 ตัว (n=29)		ขนาดกลาง 50,000-200,000 ตัว (n=15)		ขนาดใหญ่ >200,000 ตัว (n=4)		รวม (n=48)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การสูญเสียในขั้นตอนต่างๆ (จำนวนไข่แตก/ร้อยละ)								
<i>ช่วงเก็บไข่ในโรงเรือน</i>								
ค่าต่ำสุด	1		1		1		1	
ค่าสูงสุด	10		10		2		10	
ค่าเฉลี่ย	2.8		2.6		1.5		2.6	
S.D.	2.3		2.8		0.6		2.3	
<i>ช่วงเคลื่อนย้ายไข่ไก่จากโรงเรือนมาสถานที่เก็บไข่</i>								
ค่าต่ำสุด	1		1		1		1	
ค่าสูงสุด	5		2		1		5	
ค่าเฉลี่ย	2.5		1.2		1.0		1.8	
S.D.	1.6		0.4		0.0		1.3	
<i>ช่วงทำความสะอาด คัดแยก และบรรจุ</i>								
ค่าต่ำสุด	1		1		1		1	
ค่าสูงสุด	5		3		1		5	
ค่าเฉลี่ย	1.7		1.4		1.0		1.6	
S.D.	1.1		0.9		0.0		1.3	
<i>ช่วงขนส่งจากฟาร์มไปยังพ่อค้าผู้รับซื้อ</i>								
ค่าต่ำสุด	1		1		1		1	
ค่าสูงสุด	10		4		2		10	
ค่าเฉลี่ย	3.3		2.0		1.3		2.4	
S.D.	3.2		1.1		0.6		2.3	

จากตารางที่ 4.11 การสูญเสียไข่ไก่ในขั้นตอนต่างๆ เป็นความเสียหายของไข่ไก่จากการแตก บุบ ร้าว ในขั้นตอนต่างๆ ของการดำเนินงาน มีดังนี้

ช่วงเก็บไข่ในโรงเรือน เกษตรกรมีการสูญเสียไข่ไก่ในช่วงเก็บไข่ในโรงเรือนเฉลี่ย 2.6 ฟอง เมื่อจำแนกตามขนาดฟาร์ม พบว่า ฟาร์มขนาดเล็ก ฟาร์มขนาดกลาง และฟาร์มขนาดใหญ่มีการสูญเสียไข่ไก่ในช่วงเก็บไข่ในโรงเรือนเฉลี่ย 2.8, 2.6 และ 1.5 ฟอง/ร้อยฟอง ตามลำดับ

ช่วงเคลื่อนย้ายไข่ไก่จากโรงเรือนมาสถานที่เก็บไข่ เกษตรกรมีการสูญเสียไข่ไก่ในช่วงเคลื่อนย้ายไข่ไก่จากโรงเรือนมาสถานที่เก็บไข่ เฉลี่ย 1.8 ฟอง เมื่อจำแนกตามขนาดฟาร์ม พบว่า ฟาร์มขนาดเล็ก ฟาร์มขนาดกลาง และฟาร์มขนาดใหญ่ มีการสูญเสียไข่ไก่ในช่วงเคลื่อนย้ายไข่ไก่จากโรงเรือนมาสถานที่เก็บไข่ เฉลี่ย 2.5, 1.2 และ 1.0 ฟอง/ร้อยฟอง ตามลำดับ

ช่วงทำความสะอาด คัดแยก และบรรจุ เกษตรกรมีการสูญเสียไข่ไก่ในช่วงทำความสะอาด คัดแยก และบรรจุ เฉลี่ย 1.6 ฟอง เมื่อจำแนกตามขนาดฟาร์ม พบว่า ฟาร์มขนาดเล็ก ฟาร์มขนาดกลาง และฟาร์มขนาดใหญ่ มีการสูญเสียไข่ไก่ในช่วงทำความสะอาด คัดแยก และบรรจุเฉลี่ย 1.7, 1.4 และ 1.0 ฟอง/ร้อยฟอง ตามลำดับ

ช่วงขนส่งจากฟาร์มไปยังพ่อค้าผู้รับซื้อ เกษตรกรมีการสูญเสียไข่ไก่ในช่วงขนส่งจากฟาร์มไปยังพ่อค้าผู้รับซื้อ เฉลี่ย 2.4 ฟอง เมื่อจำแนกตามขนาดฟาร์ม พบว่า ฟาร์มขนาดเล็ก ฟาร์มขนาดกลาง และฟาร์มขนาดใหญ่ มีการสูญเสียไข่ไก่ในช่วงขนส่งจากฟาร์มไปยังพ่อค้าผู้รับซื้อ เฉลี่ย 3.3, 2.0 และ 1.3 ฟอง/ร้อยฟอง ตามลำดับ

ในภาพรวมสรุปได้ว่า กรณีที่เกษตรกรขายไข่ไก่ที่ฟาร์มจะมีการสูญเสียของไข่ในขั้นตอนต่างๆ ได้แก่ ช่วงเก็บไข่ในโรงเรือน ช่วงเคลื่อนย้ายไข่ไก่จากโรงเรือนมาสถานที่เก็บไข่และช่วงทำความสะอาด คัดแยก และบรรจุ รวม 6.0 ฟอง/ร้อยฟอง โดยจำแนกเป็นฟาร์มขนาดเล็ก ฟาร์มขนาดกลาง และฟาร์มขนาดใหญ่จำนวน 7.0, 5.2 และ 3.5 ฟอง/ร้อยฟอง ตามลำดับ

ในกรณีที่เกษตรกรมีการขนส่งไข่ไก่ไปยังแหล่งรับซื้อจะมีการสูญเสียของไข่ไก่เพิ่มขึ้นเป็นเฉลี่ย 8.4 ฟอง/ร้อยฟอง โดยจำแนกเป็นฟาร์มขนาดเล็ก ฟาร์มขนาดกลาง และฟาร์มขนาดใหญ่จำนวน 10.3, 7.2 และ 4.8 ฟอง/ร้อยฟอง ตามลำดับ

ตารางที่ 4.12 การเก็บรักษาไข่ไก่ของเกษตรกร จำแนกตามขนาดฟาร์ม

การจัดการ ผลผลิตไข่ไก่	ขนาดเล็ก <50,000 ตัว (n=29)		ขนาดกลาง 50,000-200,000 ตัว (n=15)		ขนาดใหญ่ >200,000 ตัว (n=4)		รวม (n=48)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(คน)		(คน)		(คน)		(คน)	
การเก็บรักษาไข่ไก่ภายในฟาร์ม								
ไม่มี	25	86.2	11	73.3	3	75.0	39	81.2
มี	4	13.8	4	26.7	1	25.0	9	18.8
จำนวนไข่ไก่ที่เก็บรักษา (ฟอง)								
ค่าต่ำสุด	2,000		30,000		126,000		2,000	
ค่าสูงสุด	30,000		69,000		126,000		126,000	
ค่าเฉลี่ย	15,666.7		49,500.0		126,000.0		45,333.3	
S.D.	14,011.9		27,577.2		0.0		45,465.0	
ระยะเวลาในการเก็บรักษา (วัน)								
ค่าต่ำสุด	2		2		1		1	
ค่าสูงสุด	7		3		1		7	
ค่าเฉลี่ย	3.5		2.5		1.0		2.9	
S.D.	2.4		0.7		0.0		1.9	
การเก็บรักษาไข่ไก่ในสหกรณ์								
ไม่มี	29	100.0	15	100.0	4	100.0	48	100.0

จากตารางที่ 4.12 การเก็บรักษาไข่ไก่ภายในฟาร์ม จำนวนไข่ไก่ที่เก็บรักษา ระยะเวลาในการเก็บรักษา และการเก็บรักษาไข่ไก่ในสหกรณ์ มีดังนี้

การเก็บรักษาไข่ไก่ภายในฟาร์ม ในภาพรวมเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ส่วนใหญ่ไม่มีการเก็บรักษาไข่ไก่ไว้ในฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ 81.2 ส่วนน้อยที่มีการเก็บรักษาไข่ไก่ไว้ในฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ 18.8

จำนวนไข่ไก่ที่เก็บรักษา เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่มีจำนวนไข่ไก่ที่เก็บรักษาเฉลี่ย 45,333.3 ฟอง เมื่อจำแนกตามขนาดฟาร์ม ฟาร์มขนาดเล็ก ฟาร์มขนาดกลาง และฟาร์มขนาดใหญ่มีจำนวนไข่ไก่ที่เก็บรักษาเฉลี่ย 15,666.7, 49,500.0 และ 126,000.0 ฟอง ตามลำดับ

ระยะเวลาในการเก็บรักษา เกษตรกรมีระยะเวลาในการเก็บรักษาไข่ไก่เฉลี่ย 2.9 วัน เมื่อจำแนกตามขนาดฟาร์ม พบว่า ฟาร์มขนาดเล็ก ฟาร์มขนาดกลาง และฟาร์มขนาดใหญ่มีระยะเวลาในการเก็บรักษาไข่ไก่ เฉลี่ย 3.5, 2.5 และ 1.0 วัน ตามลำดับ

การเก็บรักษาไข่ไก่ในสหกรณ์ เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่กลุ่มตัวอย่างทุกรายไม่มีการเก็บรักษาไข่ไก่ไว้ในสหกรณ์ เนื่องจากปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2556) ราคาไข่ไก่อยู่ในเกณฑ์ดี เกษตรกรจึงไม่มีปัญหาผลผลิตตกค้างอยู่ที่ฟาร์มและไม่มีความจำเป็นที่จะนำไข่ไก่ไปเก็บรักษาไว้ที่สหกรณ์

3.1.5 การขนส่ง

การขนส่งของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ ได้แก่ การขนส่งปัจจัยการผลิต และการขนส่งผลผลิตไข่ไก่ ดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 การขนส่งปัจจัยการผลิตและไข่ไก่ของเกษตรกร จำแนกตามขนาดฟาร์ม

การขนส่ง	ขนาดเล็ก <50,000 ตัว (n=29)		ขนาดกลาง 50,000-200,000 ตัว (n=15)		ขนาดใหญ่ >200,000 ตัว (n=4)		รวม (n=48)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(คน)		(คน)		(คน)		(คน)	
การขนส่งปัจจัยการผลิต								
- ดำเนินการขนส่งเอง	2	6.9	0	0.0	0	0.0	2	4.2
- ผู้ขายขนส่งให้ถึงฟาร์ม	27	93.1	15	100.0	4	100.0	46	95.8
การขนส่งผลผลิตไข่ไก่								
- ขนส่งเอง	8	27.5	3	20.0	1	25.0	12	25.0
- พ่อค้ามารับที่ฟาร์ม	20	69.0	10	66.7	3	75.0	33	68.7
- จ้างผู้อื่นขนส่ง	1	3.5	2	13.3	0	0.0	3	6.3
จำนวนเที่ยว/เดือน								
ค่าต่ำสุด	15		15		20		15	
ค่าสูงสุด	52		60		45		60	
ค่าเฉลี่ย	27.2		40.0		33.0		31.7	
S.D.	13.8		14.6		17.5		22.3	
ปริมาณไข่ไก่ (ฟอง/เที่ยว)								
ค่าต่ำสุด	4,500		20,000		20,000		4,500	
ค่าสูงสุด	30,000		90,000		90,000		90,000	
ค่าเฉลี่ย	16,583.3		38,750.0		40,200.0		24,450.0	
S.D.	8,890.5		34,208.9		27,403.9		23,770.3	

จากตารางที่ 4.13 การขนส่งปัจจัยการผลิต และการขนส่งผลผลิตไข่ไก่ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ มีดังนี้

การขนส่งปัจจัยการผลิต ในภาพรวมในการซื้อปัจจัยการผลิตของเกษตรกร ส่วนใหญ่ผู้ขายจะขนส่งปัจจัยการผลิตให้ถึงฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ 95.8 รองลงมาคือ เกษตรกรดำเนินการขนส่งปัจจัยการผลิตเอง คิดเป็นร้อยละ 4.2

การขนส่งผลผลิตไข่ไก่ ในภาพรวมเกษตรกรขายไข่ไก่ให้แก่แหล่งรับซื้อต่างๆ โดยพ่อค้ามารับไข่ไก่ที่ฟาร์มมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 68.7 จึงไม่มีการขนส่งผลผลิต รองลงมาคือเกษตรกรขนส่งไข่ไก่ไปให้แหล่งรับซื้อเอง คิดเป็นร้อยละ 25.0 และมีการจ้างผู้อื่นมาขนส่งไข่ไก่ คิดเป็นร้อยละ 6.3

จำนวนเที่ยวในการขนส่งผลผลิตไข่ไก่ ในกรณีที่มีการขนส่งไข่ไก่ไปยังแหล่งรับซื้อ เกษตรกรมีจำนวนเที่ยวในการขนส่งไข่ไก่ เฉลี่ย 31.7 เที่ยว/เดือน หรือประมาณเฉลี่ยวันละ 1 เที่ยว เมื่อจำแนกตามขนาดฟาร์ม พบว่า ฟาร์มขนาดเล็ก ฟาร์มขนาดกลาง และฟาร์มขนาดใหญ่มีจำนวนเที่ยวในการขนส่งไข่ไก่เฉลี่ย 27.2, 40.0 และ 33.0 เที่ยว/เดือน ตามลำดับ

ปริมาณไข่ไก่ที่ขนส่ง เกษตรกรมีปริมาณไข่ไก่ในการขนส่ง เฉลี่ย 24,450 ฟอง/เที่ยว เมื่อจำแนกตามขนาดฟาร์ม พบว่า ฟาร์มขนาดเล็ก ฟาร์มขนาดกลาง และฟาร์มขนาดใหญ่มีปริมาณไข่ไก่ในการขนส่งเฉลี่ย 16,583, 38,750 และ 40,200 ฟอง/เที่ยว ตามลำดับ

3.1.6 การบริการลูกค้า

การบริการลูกค้าของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ พิจารณาถึงการคัดเลือกลูกค้า (ผู้รับซื้อไข่ไก่) และการจัดส่งไข่ไก่ให้กับลูกค้า ดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 การบริการลูกค้าของเกษตรกร จำแนกตามขนาดฟาร์ม

การบริการลูกค้า	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		รวม	
	<50,000 ตัว		50,000-200,000 ตัว		>200,000 ตัว		(n=48)	
	(n=29)		(n=15)		(n=4)			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(คน)		(คน)		(คน)		(คน)	
การคัดเลือกลูกค้า (ผู้รับซื้อไข่ไก่)*								
- ระยะทางใกล้ฟาร์ม	4	13.8	0	0.0	0	0.0	4	8.3
- ความคุ้นเคย	23	79.3	11	73.3	2	25.0	36	75.0
- ฐานะทางการเงิน	19	65.5	13	86.7	4	100.0	36	75.0
- เพื่อนแนะนำ	1	3.5	1	6.7	0	0.0	2	4.2
- อื่นๆ	1	3.5	0	0.0	0	0.0	1	2.1
การจัดส่งไข่ไก่ให้กับลูกค้า								
- มีการจัดส่ง	9	31.0	5	33.3	1	25.0	15	31.3
- ไม่มีการจัดส่ง	20	69.0	10	66.7	3	75.0	33	68.7

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 4.14 การคัดเลือกลูกค้า (ผู้รับซื้อไข่ไก่) และการจัดส่งไข่ไก่ให้กับลูกค้าของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ มีดังนี้

การคัดเลือกลูกค้า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่มีการคัดเลือกลูกค้าหรือผู้ซื้อโดยอาศัยความคุ้นเคย และในเรื่องของฐานะทางการเงินมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 75.0 เท่ากัน รองลงมาคือระยะทางใกล้ฟาร์มและเพื่อนแนะนำ เมื่อจำแนกตามขนาดฟาร์ม พบว่า ฟาร์มขนาดเล็กมีการคัดเลือกลูกค้าโดยอาศัยความคุ้นเคยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 79.3 รองลงมาคือ ฐานะทางการเงิน ระยะทางใกล้ฟาร์ม และเพื่อนแนะนำ ตามลำดับ ฟาร์มขนาดกลาง มีการคัดเลือกลูกค้าโดยดูจากฐานะ

ทางการเงินมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 86.7 รองลงมาคือ ความคุ้นเคย และเพื่อนแนะนำ ส่วนฟาร์มขนาดใหญ่ทุกรายคัดเลือกลูกค้าโดยดูจากฐานะทางการเงิน รองลงมาคือความคุ้นเคย

การจัดส่งไข่ไก่ให้กับลูกค้า ในภาพรวมเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ส่วนใหญ่ไม่มีการจัดส่งไข่ไก่ให้กับลูกค้า คิดเป็นร้อยละ 68.7 และมีการจัดส่งไข่ไก่ให้กับลูกค้า คิดเป็นร้อยละ 31.3

3.2 การจัดการกิจกรรมโลจิสติกส์ของพ่อค้ารวบรวมไข่ไก่

กิจกรรมโลจิสติกส์ของพ่อค้ารวบรวมไข่ไก่ ได้แก่ การพยากรณ์ความต้องการ การติดต่อสื่อสารในการดำเนินงาน การจัดการผลผลิตไข่ไก่ การขนส่ง และการบริการลูกค้า แสดงดังตารางที่ 4.15 –4.22

3.2.1 การพยากรณ์ความต้องการ

ตารางที่ 4.15 กิจกรรมโลจิสติกส์ของพ่อค้ารวบรวมไข่ไก่ ด้านการพยากรณ์ความต้องการ

n = 5

การพยากรณ์ความต้องการ	จำนวน	ร้อยละ
การพยากรณ์ความต้องการผลผลิตไข่ไก่		
ไม่มี	2	40.0
มี โดยพิจารณาจาก *	3	60.0
- คำสั่งซื้อของลูกค้า	3	100.0
- สถานการณ์ตลาด	1	33.3
การวางแผนการเพิ่ม/ลดปริมาณการรับซื้อพิจารณาจาก		
- ขนาดของโรงเรือนเก็บไข่	0	0.0
- ความต้องการของตลาด	5	100.0
- ต้นทุนการเก็บรักษา	0	0.0

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 4.15 การจัดการโลจิสติกส์ของพ่อค้ารวบรวมไข่ไก่ ด้านการพยากรณ์ความต้องการ โดยพ่อค้า 3 ราย ที่มีการพยากรณ์ความต้องการ ซึ่งส่วนใหญ่พิจารณาจากคำสั่งซื้อของลูกค้า รองลงมาพยากรณ์จากสถานการณ์ตลาด ส่วนการวางแผนการเพิ่มหรือลดปริมาณการรับซื้อไข่ไก่พิจารณาจากความต้องการของตลาดเป็นหลัก

3.2.2 การติดต่อสื่อสารในการดำเนินงาน

ตารางที่ 4.16 กิจกรรมโลจิสติกส์ของพ่อค้ารวบรวมไข่ไก่ ด้านการติดต่อสื่อสารในการดำเนินงาน

n = 5

การติดต่อสื่อสารในการดำเนินงาน	จำนวน	ร้อยละ
การติดต่อกับผู้ขายไข่ไก่ (เกษตรกร)		
ทุกวัน	4	80.0
เดือนละ 2 ครั้ง	0	0.0
เดือนละ 3 ครั้ง	0	0.0
เดือนละ 4 ครั้ง	1	20.0
การติดต่อกับผู้รับจ้างขนส่ง		
ไม่มีการติดต่อ	5	100.0
การติดต่อกับผู้ซื้อ		
ทุกวัน	4	80.0
เดือนละ 2 ครั้ง	0	0.0
เดือนละ 3 ครั้ง	0	0.0
เดือนละ 4 ครั้ง	1	20.0
วิธีการติดต่อสื่อสาร		
โทรศัพท์	5	100.0
นัดพบปะกันโดยตรง	0	0.0

จากตารางที่ 4.16 การจัดการโลจิสติกส์ของพ่อค้ารวบรวมไข่ไก่ ด้านการติดต่อสื่อสารในการดำเนินงาน การติดต่อกับผู้ขายไข่ไก่คือเกษตรกร ส่วนใหญ่มีการติดต่อสื่อสารกันทุกวัน รองลงมาคือ มีการติดต่อสื่อสารเดือนละ 4 ครั้งหรือเฉลี่ยสัปดาห์ละครั้ง การติดต่อกับผู้รับจ้างขนส่ง ไม่มีการติดต่อเนื่องจากพ่อค้าทุกรายดำเนินการขนส่งไข่ไก่โดยใช้รถบรรทุกของตนเอง สำหรับการติดต่อกับผู้ซื้อ ส่วนใหญ่มีการติดต่อสื่อสารทุกวัน รองลงมาคือ มีการติดต่อสื่อสารเดือนละ 4 ครั้ง สำหรับวิธีการติดต่อสื่อสาร พ่อค้าทุกรายใช้การติดต่อทางโทรศัพท์เป็นหลัก

3.2.3 การจัดการผลผลิตไข่ไก่ เป็นการจัดการเกี่ยวกับการเก็บรักษา การจัดการเกี่ยวกับคุณภาพไข่ไก่ และการสูญเสีย ดังตารางที่ 4.17 – 4.19

ตารางที่ 4.17 กิจกรรมโลจิสติกส์ของพ่อค้ารวบรวมไข่ไก่ ด้านการเก็บรักษาและการจัดการคุณภาพไข่ไก่

n = 5

การจัดการไข่ไก่	จำนวน	ร้อยละ
สถานที่เก็บรักษาไข่ไก่		
ไม่มี	0	0.0
มี	5	100.0
ระยะเวลาในการเก็บ		
1 วัน	4	80.0
2 วัน	1	20.0
การตรวจสอบคุณภาพไข่ไก่		
ไม่ทำ	0	0.0
ทำ		
- ตรวจสอบด้วยสายตา	5	100.0
การทำความสะอาดไข่ไก่		
ไม่ทำ	3	60.0
ทำ โดยการใช้มีดโกนขูดและผ้าเช็ด	2	40.0
การทำความสะอาดภาชนะเก็บไข่ไก่		
ไม่ทำ	0	0.0
ทำ โดยการล้างและใช้น้ำยาฆ่าเชื้อ	5	100.0

จากตารางที่ 4.17 การจัดการโลจิสติกส์ของพ่อค้ารวบรวมไข่ไก่ ด้านการเก็บรักษาและการจัดการคุณภาพไข่ไก่ ดังนี้ พ่อค้าทุกรายมีสถานที่เก็บรักษาไข่ไก่เพื่อรอจำหน่าย ส่วนระยะเวลาในการเก็บ พ่อค้าจำนวน 4 รายเก็บรักษาไข่ไก่ 1 วัน และ 1 ราย ที่เก็บรักษาไข่ไก่ 2 วัน พ่อค้าทุกรายมีการตรวจสอบคุณภาพไข่ไก่ด้วยสายตา ส่วนการทำความสะอาดไข่ไก่ มีจำนวน 3 รายที่ไม่มีการทำความสะอาดไข่ไก่ และมีจำนวน 2 รายที่มีการทำความสะอาดไข่ไก่โดยการใช้มีดโกนขูดและผ้าเช็ด นอกจากนี้พ่อค้าทุกรายมีการทำความสะอาดภาชนะเก็บไข่โดยการล้างและใช้น้ำยาฆ่าเชื้อ

ตารางที่ 4.18 กิจกรรมโลจิสติกส์ของพ่อค้ารวบรวมไข่ไก่ ด้านการคัดแยกไข่ไก่

n = 5		
การจัดการไข่ไก่	จำนวน	ร้อยละ
การคัดแยกไข่ไก่แตก บุบ ร้าว		
ไม่ทำ	0	0.0
ทำ โดยการคัดแยกออกมาจำหน่ายและอื่นๆ	5	100.0
- ราคาจำหน่าย 50 – 75 บาท/ถาด (30 ฟอง) ราคาเฉลี่ย 62.50 บาท/ถาด		
การคัดแยกไข่แปด		
ไม่ทำ	4	80.0
ทำ โดยการคัดแยกออกมาและจำหน่าย	1	20.0
การคัดแยกขนาดไข่ไก่		
ไม่ทำ	1	20.0
ทำ	4	80.0
- คัดแยกด้วยสายตา	0	0.0
- คัดแยกด้วยเครื่องคัด	4	80.0
การชั่งน้ำหนักไข่ไก่		
ไม่ทำ	5	100.0
ทำ	0	0.0

จากตารางที่ 4.18 การจัดการโลจิสติกส์ของพ่อค้ารวบรวมไข่ไก่ ด้านการคัดแยกไข่ไก่ พบว่า พ่อค้าทุกรายมีการคัดแยกไข่ไก่แตก บุบ ร้าว ออกมาและจำหน่ายในราคาถูก ส่วนการคัดแยกไข่แปด มีจำนวน 4 รายที่ไม่ทำ และมีจำนวน 1 ราย ที่มีการคัดแยกไข่แปดออกมาและจำหน่าย การคัดแยกขนาดไข่ไก่ มีจำนวน 4 ราย ที่มีการคัดแยกขนาดไข่ไก่ มีพ่อค้า 1 รายที่ไม่ได้คัดแยกขนาดไข่ไก่ สำหรับการคัดแยกขนาดจะคัดแยกโดยใช้เครื่องคัด ส่วนการชั่งน้ำหนักไข่ พ่อค้าทุกรายไม่มีการชั่งน้ำหนักไข่ เนื่องจากได้มีการคัดแยกขนาดไข่ไก่ด้วยเครื่องคัดแล้ว

ตารางที่ 4.19 การสูญเสียของไข่ไก่ในขั้นตอนต่างๆ ของพ่อค้ารวบรวมไข่ไก่

การจัดการไข่ไก่	เฉลี่ย
การสูญเสียในขั้นตอนต่างๆ (จำนวนไข่แตก/100 ฟอง)	
1) ช่วงเก็บรักษาไข่ไก่ (ไม่มีการแตก)	0
2) ช่วงเคลื่อนย้ายผลผลิตจากฟาร์มเกษตรกรรมมายังสถานประกอบการ (จำนวนไข่แตก 1-4 ฟอง/100 ฟอง)	1.9
3) ช่วงทำความสะอาด คัดแยก และบรรจุลงในถาด (จำนวนไข่แตก 1-5 ฟอง/100 ฟอง)	2.4
4) ช่วงขนส่งจากสถานประกอบการไปยังลูกค้า (จำนวนไข่แตก 10-30 ฟอง/100 ตั้ง)	0.04
รวม	4.3

จากตารางที่ 4.19 การจัดการโลจิสติกส์ของพ่อค้ารวบรวมไข่ไก่ ด้านความเสียหายของไข่ไก่ในขั้นตอนต่างๆ พบว่า ช่วงเก็บรักษาไข่ไก่จะไม่มีไข่แตกในช่วงนี้ ช่วงเคลื่อนย้ายผลผลิตจากฟาร์มมายังสถานประกอบการของพ่อค้ามีความเสียหายประมาณ 1-4 ฟอง/ร้อยฟอง เฉลี่ย 1.9 ฟอง/ร้อยฟอง ช่วงทำความสะอาด คัดแยก และบรรจุลงในถาด พบความเสียหายประมาณ 1-5 ฟอง/ร้อยฟอง เฉลี่ย 2.4 ฟอง/ร้อยฟอง และในช่วงขนส่งจากสถานประกอบการของพ่อค้าไปยังลูกค้าพบความเสียหายในช่วงนี้น้อยกว่าขั้นตอนอื่นๆ คือประมาณ 10-30 ฟอง/ร้อยตัว (1 ตัวมีไข่ไก่ 300 ฟอง) เฉลี่ย 0.04 ฟอง/ร้อยฟอง รวมความเสียหายของไข่ไก่ทุกขั้นตอนประมาณ 4.3 ฟอง/ร้อยฟอง

ตารางที่ 4.20 การจัดการของพ่อค้ารวบรวมไข่ไก่เกี่ยวกับความสูญเสียของไข่ไก่

n = 5		
การจัดการไข่ไก่	จำนวน	ร้อยละ
การจัดการเพื่อลดความสูญเสียของไข่ไก่ที่แตก บุบ ร้าว		
ไม่มี	4	80.0
มี โดยการตัดราคาซื้อจากเกษตรกรสำหรับไข่ไก่ที่มีสภาพไม่สมบูรณ์	1	20.0

การจัดการเพื่อลดความสูญเสียของไข่ไก่ที่แตก บุบ ร้าว พ่อค้าจำนวน 4 ราย ระบุว่าไม่มีการจัดการเพิ่มเติม เนื่องจากเห็นว่าเกษตรกรและแรงงานได้ทำอย่างเต็มที่แล้ว แต่หากพบไข่ไก่จากฟาร์มมีสภาพไม่สมบูรณ์มากก็จะบอกให้เกษตรกรปรับปรุงให้ดีขึ้น และมีเพียง 1 รายเท่านั้นที่มีการจัดการโดยตัดราคาซื้อจากเกษตรกรสำหรับไข่ไก่ที่มีสภาพไม่สมบูรณ์ สำหรับไข่ไก่ที่แตก บุบ ร้าวนี้จะนำไปขายในราคาที่ต่ำลง

3.2.4 การขนส่ง

ตารางที่ 4.21 กิจกรรมโลจิสติกส์ของพ่อค้ารวบรวมไข่ไก่ ด้านการขนส่ง

n = 5

การขนส่ง	จำนวน	ร้อยละ
การดำเนินการขนส่งไข่ไก่จากฟาร์ม		
ดำเนินการขนส่งโดยรถตนเอง ประเภทรถที่ใช้ *	5	100.0
- รถ 6 ล้อ	4	80.0
- รถ 4 ล้อ	3	60.0
เกษตรกรเป็นผู้ขนส่ง	0	0.0
จ้างผู้อื่นขนส่ง	0	0.0
จำนวนเที่ยวที่ขนส่งไข่ไก่จากฟาร์ม		
1-10 เที่ยวต่อเดือน	1	20.0
11-20 เที่ยวต่อเดือน	0	0.0
21-30 เที่ยวต่อเดือน	4	80.0
ปริมาณการขนส่งไข่ไก่จากฟาร์มต่อเที่ยว		
น้อยกว่า 10,000 ฟอง	1	20.0
10,001-50,000 ฟอง	3	60.0
มากกว่า 50,000 ฟอง	1	20.0
การดำเนินการขนส่งไข่ไก่ไปยังผู้ซื้อ		
ดำเนินการขนส่งเอง	5	100.0
จ้างผู้อื่นขนส่ง	0	0.0
จำนวนเที่ยวที่ขนส่งไข่ไก่ไปยังผู้ซื้อ		
1-10 เที่ยวต่อเดือน	2	40.0
11-20 เที่ยวต่อเดือน	0	0.0
มากกว่า 20 เที่ยวต่อเดือน	3	60.0

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 4.21 การจัดการโลจิสติกส์ของพ่อค้ารวบรวมไข่ไก่ด้านการขนส่ง ดังนี้
การขนส่งไข่ไก่จากฟาร์ม พ่อค้ารวบรวมไข่ไก่ทุกรายดำเนินการขนส่งเอง โดยใช้รถบรรทุก 6 ล้อ และรถบรรทุก 4 ล้อ

จำนวนเที่ยวที่ขนส่งไข่ไก่จากฟาร์ม ส่วนใหญ่มีจำนวนเที่ยวที่ขนส่งไข่ไก่ 21-30 เที่ยว/เดือน รองลงมาคือ 1-10 เที่ยว/เดือน

ปริมาณการขนส่งไข่ไก่จากฟาร์มต่อเที่ยว ส่วนใหญ่มีปริมาณการขนส่งไข่ไก่จากฟาร์มประมาณ 10,001-50,000 ฟอง/เที่ยว รองลงมาคือ น้อยกว่า 10,000 ฟอง/เที่ยว และมากกว่า 50,000 ฟอง/เที่ยวในจำนวนที่เท่ากัน

การดำเนินการขนส่งไข่ไก่ไปยังผู้ซื้อ พ่อค้าทุกรายขนส่งไข่ไก่ไปยังแหล่งรับซื้อเอง
จำนวนเที่ยวที่ขนส่งไข่ไก่ไปยังผู้ซื้อ จำนวนเที่ยวที่ขนส่งไข่ไก่ส่วนใหญ่มากกว่า 20
เที่ยว/เดือน รองลงมาคือประมาณ 1-10 เที่ยว/เดือน

3.2.5 การบริการลูกค้า

การบริการลูกค้าได้ศึกษาเกี่ยวกับการคัดเลือกผู้ซื้อหรือลูกค้า และการบริการ
ด้านการจัดส่ง ดังตารางที่ 4.22

ตารางที่ 4.22 กิจกรรมโลจิสติกส์ของพ่อค้ารวบรวมไข่ไก่ด้านการบริการลูกค้า

n = 5		
การบริการลูกค้า	จำนวน	ร้อยละ
การคัดเลือกผู้ซื้อ (ลูกค้า) *		
ระยะทางใกล้	0	0.0
ความคุ้นเคย	5	100.0
ซื้อด้วยเงินสด ฐานะทางการเงิน	3	60.0
การจัดส่งไข่ไก่ไปยังสถานที่ของลูกค้า (ผู้ซื้อ)	5	100.0

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 4.22 การจัดการโลจิสติกส์ของพ่อค้ารวบรวมไข่ไก่ด้านการคัดเลือกผู้ซื้อ
หรือลูกค้า คือ พ่อค้าทุกรายเลือกขายไข่ไก่ให้กับผู้ซื้อที่มีความคุ้นเคย ติดต่อซื้อขายกันมานาน
นอกจากนี้พ่อค้าบางรายยังพิจารณาผู้ซื้อที่ซื้อด้วยเงินสดและฐานะทางการเงินดีประกอบกันด้วย

ในการบริการลูกค้า พ่อค้ารวบรวมไข่ไก่ทุกรายมีการจัดส่งไข่ไก่ไปยังสถานที่ของลูกค้า

3.3 เครื่องจักร วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรมโลจิสติกส์ไข่ไก่

3.3.1 เครื่องจักร วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรมโลจิสติกส์ไข่ไก่ของเกษตรกร ดังตารางที่ 4.23

ตารางที่ 4.23 เครื่องจักร วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรมโลจิสติกส์ไข่ไก่ของเกษตรกร จำแนกตามขนาดฟาร์ม

รายการ	ขนาดเล็ก <50,000 ตัว (n=29)		ขนาดกลาง 50,000-200,000 ตัว (n=15)		ขนาดใหญ่ >200,000 ตัว (n=4)		รวม (n=48)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ถาดไข่	29	100.0	15	100.0	4	100.0	48	100.0
ตาข่ายไข่	9	31.0	5	33.3	1	25.0	15	31.3
รถเข็นไข่	16	55.2	10	66.7	4	100.0	30	62.5
สายพานลำเลียงไข่	0	0.0	3	20.0	2	50.0	5	10.4
เครื่องคัดไข่	19	65.5	7	46.7	3	75.0	29	60.4
รถบรรทุก 4 ล้อ	9	31.0	3	20.0	2	50.0	14	29.2
รถบรรทุก 6 ล้อ	2	6.9	2	13.3	1	25.0	5	10.4

จากตารางที่ 4.23 เครื่องจักร วัสดุ อุปกรณ์ที่สำคัญที่ใช้ในกิจกรรมโลจิสติกส์ไข่ไก่ของเกษตรกร ดังนี้

เกษตรกรทุกรายมีถาดไข่ในฟาร์มเพื่อใช้บรรจุไข่ไก่ตั้งแต่ขั้นตอนการเก็บไข่ในโรงเรือน และการบรรจุเพื่อรอจำหน่ายให้แก่พ่อค้า สำหรับการซื้อขายไข่ไก่ พ่อค้าผู้รับซื้อจะนำถาดไข่มาแลกเปลี่ยนกับถาดไข่ของเกษตรกร ดังนั้น เกษตรกรจึงต้องมีถาดไข่ส่วนหนึ่งเป็นของตนเองด้วย ถาดไข่ที่ใช้นิยมใช้ถาดพลาสติกมากกว่าถาดกระดาด เนื่องจากมีความแข็งแรงทนทานมากกว่า ส่วนวัสดุอุปกรณ์อื่นๆ ที่เกษตรกรส่วนใหญ่มีใช้ในฟาร์มในภาพรวม ได้แก่ รถเข็นไข่ และเครื่องคัดไข่ ซึ่งเครื่องคัดไข่จะมีหลายขนาด ทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ ปริมาณไข่ที่คัดได้ต่อชั่วโมงก็แตกต่างกันไป เช่น 1 ชั่วโมงคัดไข่ได้ 15 ตังหรือ 4,500 ฟอง เป็นต้น นอกจากนี้ ฟาร์มขนาดกลางและขนาดใหญ่บางรายยังใช้สายพานลำเลียงไข่เพื่อเก็บไข่ภายในโรงเรือน ทำให้ช่วยประหยัดแรงงาน นอกจากนี้ เกษตรกรบางรายยังมีรถบรรทุกเป็นของตนเองอีกด้วย ซึ่งอาจเป็นรถบรรทุก 4 ล้อ หรือรถบรรทุก 6 ล้อ

3.3.2 เครื่องจักร วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรมโลจิสติกส์ไข่ไก่ของพ่อค้ารวบรวมไข่ไก่

ตารางที่ 4.24 เครื่องจักร วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรมโลจิสติกส์ไข่ไก่ของพ่อค้ารวบรวมไข่ไก่

n = 5

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ถาดไข่	5	100.0
ตาข่ายไข่	2	40.0
รถเข็นไข่	2	40.0
เครื่องคัดไข่	4	80.0
รถบรรทุก 4 ล้อ	3	60.0
รถบรรทุก 6 ล้อ	4	20.0

จากตารางที่ 4.24 เครื่องจักร วัสดุ อุปกรณ์ที่สำคัญที่ใช้ในกิจกรรมโลจิสติกส์ไข่ไก่ของพ่อค้ารวบรวมไข่ไก่กลุ่มตัวอย่างดังนี้

พ่อค้ารวบรวมไข่ไก่ทุกรายจะมีถาดไข่ ส่วนเครื่องคัดไข่ พบว่ามีพ่อค้า 4 รายที่มีเครื่องคัดไข่ มีเพียง 1 รายที่ไม่มีเครื่องคัดไข่ พ่อค้าทุกรายจะมีรถบรรทุกของตนเอง ได้แก่ รถบรรทุก 6 ล้อ หรือรถบรรทุก 4 ล้อ ส่วนอุปกรณ์อื่นๆ ได้แก่ รถเข็นไข่ และตาข่ายไข่

ตอนที่ 4 ต้นทุนโลจิสติกส์ไข่ไก่ในจังหวัดฉะเชิงเทรา

4.1 องค์ประกอบของต้นทุนโลจิสติกส์ไข่ไก่ ได้แก่

4.1.1 ต้นทุนการบริหารจัดการเกี่ยวกับไข่ไก่ ได้แก่ ค่าแรงงาน ค่าสาธารณูปโภคต่างๆ อาทิ ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์

4.1.2 ต้นทุนคลังสินค้าและการจัดการสินค้าคงคลัง ได้แก่ ค่าใช้พื้นที่ดำเนินงานเกี่ยวกับไข่ไก่ เช่น โรงเรือนเก็บรักษาไข่ไก่ คัดแยกไข่

4.1.3 ต้นทุนวัสดุ อุปกรณ์ และค่าเสื่อมราคาเครื่องจักร วัสดุ อุปกรณ์ ได้แก่ ถาดไข่ มีดโกน เครื่องจักรต่างๆ อาทิ เครื่องคัดไข่ ตาข่ายไข่ รถเข็น สายพาน ซึ่งคิดต้นทุนในลักษณะของค่าเสื่อมราคา ตลอดจนค่าซ่อมแซมวัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ

4.1.4 ต้นทุนการขนส่ง ได้แก่ ค่าน้ำมัน ค่าประกันภัยและภาษี ค่าซ่อม ค่าจ้างขนส่ง และค่าเสื่อมราคารถบรรทุก

4.1.5 ต้นทุนการสูญเสีย ได้แก่ ต้นทุนการสูญเสียของไข่ไก่จากการแตก บุบ ร้าว โดยคิดจากมูลค่าของไข่ไก่ที่หายไปจากการขายไข่ไก่งกล่าวในราคาที่ต่ำกว่าปกติ

4.2 ต้นทุนโลจิสติกส์ของเกษตรกร

ต้นทุนโลจิสติกส์ของเกษตรกรดังตารางที่ 4.25 – 4.26

ตารางที่ 4.25 ต้นทุนโลจิสติกส์ของเกษตรกร กรณีขายไข่ไก่ที่ฟาร์ม

หน่วย : บาท/ร้อยฟอง

ต้นทุนโลจิสติกส์	ขนาดเล็ก <50,000 ตัว (n=29)		ขนาดกลาง 50,000-200,000 ตัว (n=15)		ขนาดใหญ่ >200,000 ตัว (n=4)		รวม (n=48)	
	บาท	ร้อยละ	บาท	ร้อยละ	บาท	ร้อยละ	บาท	ร้อยละ
- การบริหารจัดการเกี่ยวกับไข่ไก่	5.71	33.91	1.89	17.95	0.72	13.39	4.10	29.48
- คลังสินค้าและการจัดการสินค้าคงคลัง	0.56	3.32	0.42	3.99	0.28	5.20	0.49	3.52
- วัสดุ อุปกรณ์และค่าเสื่อมราคาเครื่องจักร	1.15	6.83	0.58	5.51	0.28	5.20	0.90	6.47
- การสูญเสีย	9.42	55.94	7.64	72.55	4.10	76.21	8.42	60.53
รวม	16.84	100.00	10.53	100.00	5.38	100.00	13.91	100.00

จากตารางที่ 4.25 ต้นทุนโลจิสติกส์ของเกษตรกรกรณีขายไข่ไก่ที่ฟาร์มในภาพรวมพบว่า มีต้นทุนเฉลี่ย 13.91 บาท/ร้อยฟอง โดยต้นทุนส่วนที่มากที่สุดคือต้นทุนการสูญเสีย คิดเป็นร้อยละ 60.53 ของต้นทุนโลจิสติกส์รวม รองลงมาได้แก่ ต้นทุนการบริหารจัดการเกี่ยวกับไข่ไก่ ต้นทุนค่าวัสดุ อุปกรณ์ และค่าเสื่อมราคาเครื่องจักร และต้นทุนคลังสินค้าและการจัดการสินค้าคงคลัง คิดเป็นร้อยละ 29.48, 6.47, และ 3.52 ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามขนาดฟาร์ม พบว่าฟาร์มขนาดใหญ่มีต้นทุนโลจิสติกส์เฉลี่ยต่อร้อยฟองที่ต่ำที่สุด รองลงมาได้แก่ฟาร์มขนาดกลาง และฟาร์มขนาดเล็กตามลำดับ

ตารางที่ 4.26 ต้นทุนโลจิสติกส์ของเกษตรกร กรณีขนส่งไข่ไก่ไปยังแหล่งรับซื้อ

หน่วย : บาท/ร้อยฟอง

ต้นทุนโลจิสติกส์	ขนาดเล็ก <50,000 ตัว (n=29)		ขนาดกลาง 50,000-200,000 ตัว (n=15)		ขนาดใหญ่ >200,000 ตัว (n=4)		รวม (n=48)	
	บาท	ร้อยละ	บาท	ร้อยละ	บาท	ร้อยละ	บาท	ร้อยละ
- การบริหารจัดการเกี่ยวกับไข่ไก่	5.71	26.69	1.89	14.34	0.72	10.32	4.10	23.27
- คลังสินค้าและการจัดการสินค้าคงคลัง	0.56	2.62	0.42	3.19	0.28	4.01	0.49	2.78
- วัสดุ อุปกรณ์และค่าเสื่อมเครื่องจักร	1.15	5.38	0.58	4.40	0.28	4.01	0.90	5.11
- การขนส่ง	2.45	11.45	1.09	8.27	0.55	7.88	1.87	10.61
- การสูญเสีย	11.52	53.86	9.20	69.80	5.15	73.78	10.26	58.23
รวม	21.39	100.00	13.18	100.00	6.98	100.00	17.62	100.00

จากตารางที่ 4.26 ต้นทุนโลจิสติกส์ของเกษตรกรกรณีมีการขนส่งไข่ไก่ไปยังแหล่งรับซื้อ จะมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการขนส่งเพิ่มขึ้น โดยในภาพรวม พบว่า มีต้นทุนเฉลี่ย 17.62 บาท/ร้อยฟอง โดยต้นทุนส่วนที่มากที่สุดคือต้นทุนการสูญเสียคิดเป็นร้อยละ 58.23 ของต้นทุนโลจิสติกส์รวม รองลงมาได้แก่ ต้นทุนการบริหารจัดการเกี่ยวกับไข่ไก่ ต้นทุนการขนส่ง ต้นทุนค่าวัสดุ อุปกรณ์ และค่าเสื่อมราคาเครื่องจักร และต้นทุนคลังสินค้าและการจัดการสินค้าคงคลัง คิดเป็นร้อยละ 23.27, 10.61, 5.11, และ 2.78 ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามขนาดฟาร์ม พบว่าฟาร์มขนาดใหญ่มีต้นทุนโลจิสติกส์เฉลี่ยต่อร้อยฟองต่ำที่สุด รองลงมาได้แก่ฟาร์มขนาดกลาง และฟาร์มขนาดเล็ก ตามลำดับ

4.3 ต้นทุนโลจิสติกส์ของพ่อค้ารวบรวมไข่ไก่

ต้นทุนโลจิสติกส์ของพ่อค้ารวบรวมไข่ไก่ประกอบด้วยรายการต่างๆ เช่นเดียวกับ ต้นทุนโลจิสติกส์ไข่ไก่ของเกษตรกร ดังตารางที่ 4.27

ตารางที่ 4.27 ต้นทุนโลจิสติกส์ของพ่อค้ารวบรวมไข่ไก่

ต้นทุนโลจิสติกส์	บาท/ร้อยฟอง	ร้อยละ
การบริหารจัดการเกี่ยวกับไข่ไก่	2.89	28.99
คลังสินค้าและการจัดการสินค้าคงคลัง	0.13	1.30
วัสดุ อุปกรณ์ และค่าเสื่อมราคาเครื่องจักร	0.36	3.61
การขนส่ง	1.06	10.63
การสูญเสีย	5.53	55.47
รวม	9.97	100.00

จากตารางที่ 4.27 ต้นทุนโลจิสติกส์ของพ่อค้ารวบรวมไข่ไก่เฉลี่ยเท่ากับ 9.97 บาท/ร้อยฟอง โดยต้นทุนที่มากที่สุด ได้แก่ ต้นทุนการสูญเสีย คิดเป็นร้อยละ 55.47 ของต้นทุนโลจิสติกส์รวม รองลงมาได้แก่ ต้นทุนการบริหารจัดการเกี่ยวกับไข่ไก่ ต้นทุนการขนส่ง ต้นทุนค่าวัสดุ อุปกรณ์ และค่าเสื่อมราคาเครื่องจักร และต้นทุนคลังสินค้าและการจัดการสินค้าคงคลัง คิดเป็นร้อยละ 28.99, 10.63, 3.61 และ 1.30 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.28 ต้นทุนโลจิสติกส์ต่อราคาขาย

หน่วย : บาท/ร้อยฟอง

	ต้นทุนโลจิสติกส์	ราคาขาย	ร้อยละของต้นทุนต่อราคาขาย
เกษตรกร : ขายที่ฟาร์ม	13.91	307	4.53
ฟาร์มขนาดเล็ก	16.84	307	5.49
ฟาร์มขนาดกลาง	10.53	307	3.43
ฟาร์มขนาดใหญ่	5.38	307	1.75
เกษตรกร : ขนส่งไปแหล่งรับซื้อ	17.62	337	5.23
ฟาร์มขนาดเล็ก	21.39	337	6.35
ฟาร์มขนาดกลาง	13.18	337	3.91
ฟาร์มขนาดใหญ่	6.98	337	2.07
พ่อค้ารวบรวมไข่ไก่	9.97	337	2.96

หมายเหตุ : ราคาขายของเกษตรกรที่ฟาร์มอ้างอิงจากราคาประกาศของสหกรณ์ผู้เลี้ยงไก่ไข่แปดริ้ว จำกัด เฉลี่ยในปี 2556

จากตารางที่ 4.28 ต้นทุนโลจิสติกส์ไข่ไก่ต่อราคาขายของเกษตรกรอยู่ระหว่างร้อยละ 1.75 – 6.35 ซึ่งมีความแตกต่างกันตามขนาดฟาร์มและแหล่งที่ขายผลผลิต ส่วนต้นทุนโลจิสติกส์ของพ่อค้ารวบรวมไข่ไก่ต่อราคาขายเท่ากับร้อยละ 2.96 ซึ่งโดยเฉลี่ยแล้วต้นทุนโลจิสติกส์ของพ่อค้าจะต่ำกว่าต้นทุนโลจิสติกส์ของเกษตรกร

ตอนที่ 5 ปัญหาของธุรกิจไข่ไก่ในจังหวัดฉะเชิงเทรา

5.1 ปัญหาธุรกิจไข่ไก่ของเกษตรกร

ปัญหาเกี่ยวกับธุรกิจไข่ไก่ของเกษตรกรจำแนกเป็นปัญหาด้านโลจิสติกส์และปัญหาด้านอื่นๆ ดังตารางที่ 4.29

ตารางที่ 4.29 ปัญหาเกี่ยวกับธุรกิจไข่ไก่ของเกษตรกร

ปัญหา	n = 48							
	มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่มีปัญหา	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปัญหาด้านโลจิสติกส์								
1. ค่าจ้างแรงงานสูง	26	54.2	15	31.3	1	2.1	6	12.5
2. ขาดแคลนแรงงาน	13	27.1	21	43.8	7	14.6	7	14.6
3. ความสะอาดของไข่ไก่	8	16.7	18	37.5	14	29.2	8	16.7
4. การสูญเสียจากไข่แตก บอบ ร้าว	1	2.1	16	33.3	28	58.3	3	6.3
5. สถานที่เก็บรักษาปัจจัย การผลิตไม่เหมาะสม	0	0.0	9	18.8	26	54.2	13	27.1
6. สถานที่เก็บรักษาไข่ไก่ไม่ เหมาะสม	0	0.0	4	8.3	27	56.3	17	35.4
7. สถานที่เก็บรักษาไข่ไก่ไม่ เพียงพอ	2	4.2	2	4.2	24	50.0	20	41.7
8. ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงสูง	20	41.7	16	33.3	5	10.4	7	14.6
9. สภาพถนนไม่สะดวกต่อ การขนส่ง	15	31.3	12	25.0	16	33.3	5	10.4
ปัญหาอื่นๆ								
1. ต้นทุนการผลิตสูง	34	70.8	11	22.9	0	0.0	3	6.3
2. ราคาผลผลิตไม่แน่นอน	30	62.5	17	35.4	0	0.0	1	2.1
3. ปริมาณผลผลิตไข่ไก่ไม่ แน่นอน	17	35.4	22	45.8	7	14.6	2	4.2
4. ต่อรองราคาขายไม่ได้	19	39.6	13	27.1	10	20.8	6	12.5
5. คุณภาพอาหารสัตว์ไม่ แน่นอน	5	10.4	19	39.6	16	33.3	8	16.7
6. โรคระบาด	19	39.6	11	22.9	14	29.2	4	8.3
7. ขาดการช่วยเหลือจาก หน่วยงานราชการ	7	14.6	19	39.6	8	16.7	14	29.2

จากตารางที่ 4.29 ปัญหาของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ด้านโลจิสติกส์ซึ่งเป็นปัญหาระดับมาก 3 ลำดับแรก ได้แก่ ปัญหาค่าจ้างแรงงานสูง เกษตรกรมีปัญหามากที่สุด จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 54.2 รองลงมาคือ ปัญหาราคาน้ำมันเชื้อเพลิงมีราคาสูง จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 41.7 สภาพถนนไม่สะดวกต่อการขนส่ง จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 31.3 ส่วนประเด็นที่เกษตรกรคิดว่าเป็นปัญหาในระดับน้อย 3 ลำดับแรก คือ การสูญเสียจากไข่แตก บุป ร้าว จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 58.3 สถานที่เก็บรักษาไข่ไก่ไม่เหมาะสม จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 56.3 และสถานที่เก็บรักษาปัจจัยการผลิตไม่เหมาะสม จำนวน 26 คนคิดเป็นร้อยละ 54.2 ของเกษตรกรทั้งหมดที่สอบถาม

ปัญหาของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในด้านอื่นๆ ซึ่งเป็นปัญหาในระดับมาก คือ ต้นทุนการผลิตสูง เกษตรกรมีปัญหามากที่สุด จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 70.8 รองลงมาคือ ราคาผลผลิตไม่แน่นอนจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 62.5 การต่อรองราคาขายไม่ได้และปัญหาโรคระบาดมีจำนวน 19 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 39.6 ของเกษตรกรทั้งหมดที่สอบถาม

5.2 ปัญหาธุรกิจไข่ไก่ของพ่อค้ารวบรวมไข่ไก่

ตารางที่ 4.30 ปัญหาเกี่ยวกับธุรกิจไข่ไก่ของพ่อค้ารวบรวมไข่ไก่

n = 5

ปัญหา	มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่มีปัญหา	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปัญหาด้านโลจิสติกส์								
1. ค่าจ้างแรงงานสูง	1	20.0	1	20.0	0	0.0	3	60.0
2. ขาดแคลนแรงงาน	1	20.0	0	0.0	1	20.0	3	60.0
3. ความสะอาดของไข่ไก่	0	0.0	1	20.0	0	0.0	4	80.0
4. การสูญเสียจากไข่แตก บุป ร้าว	0	0.0	0	0.0	1	20.0	4	80.0
5. สถานที่เก็บรักษาไข่ไก่ ไม่เหมาะสม	0	0.0	1	20.0	0	0.0	4	80.0
6. สถานที่เก็บรักษาไข่ไก่ ไม่เพียงพอ	0	0.0	0	0.0	0	0.0	5	100.0
7. ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงสูง	2	40.0	0	0.0	1	20.0	2	40.0
8. สภาพถนนไม่สะดวกต่อ การขนส่ง	2	40.0	0	0.0	0	0.0	3	60.0
ปัญหาอื่นๆ								
1. ราคาผลผลิตไม่แน่นอน	0	0.0	2	40.0	2	40.0	1	20.0
2. ค่าใช้จ่ายการตลาดสูง	1	20.0	1	20.0	1	20.0	2	40.0
3. ผลผลิตไข่ไก่ไม่แน่นอน	0	0.0	0	0.0	0	0.0	5	100.0
4. ขาดการช่วยเหลือจาก หน่วยงานราชการ	0	0.0	0	0.0	0	0.0	5	100.0

จากตารางที่ 4.30 ปัญหาด้านโลจิสติกส์ของพ่อค้ารวบรวมไข่ไก่ ซึ่งเป็นปัญหาระดับมากได้แก่ ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงสูง และสภาพถนนไม่สะดวกต่อการขนส่ง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 เท่ากัน รองลงมาคือ ค่าจ้างแรงงานสูง และขาดแคลนแรงงาน

ปัญหาของพ่อค้ารวบรวมไข่ไก่ในด้านอื่นๆ พบไม่มากนัก อาทิ ปัญหาระดับมาก มีพ่อค้าเพียง 1 รายที่ระบุว่ามีปัญหาค่าใช้จ่ายการตลาดสูง

ตอนที่ 6 แนวทางการพัฒนาการจัดการโลจิสติกส์ของธุรกิจไข่ไก่ในจังหวัดฉะเชิงเทรา

แนวทางการพัฒนาการจัดการโลจิสติกส์ของธุรกิจไข่ไก่ได้จากการระดมสมองโดยการจัดสนทนากลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจไข่ไก่ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ได้แก่ เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ พ่อค้ารวบรวมไข่ไก่ เจ้าหน้าที่สหกรณ์ผู้เลี้ยงไก่ไข่แปดริ้ว จำกัด และนักวิชาการ รวม 17 คน โดยได้ร่วมกันเสนอแนะแนวทางการพัฒนาตามประเด็นการจัดการในกิจกรรมโลจิสติกส์ต่างๆ สรุปผลได้ดังนี้

6.1 การจัดการปัจจัยการผลิต ปัจจัยการผลิตที่สำคัญในการเลี้ยงไก่ไข่ของเกษตรกร ได้แก่ อาหารสัตว์ คิดเป็นประมาณร้อยละ 70 ของต้นทุนการผลิตทั้งหมด ซึ่งคุณภาพของปัจจัยการผลิตประเภทวัตถุดิบอาหารสัตว์จัดเป็นปัญหาสำคัญซึ่งการควบคุมคุณภาพทำได้ค่อนข้างยาก อย่างไรก็ตาม หากเกษตรกรมีการควบคุมดูแลที่ดีตั้งแต่การสั่งซื้อจนถึงการเก็บรักษาจะช่วยลดปัญหาลงได้ส่วนหนึ่ง ส่วนพันธุ์ไก่ไข่มาจากหลายบริษัท ต้องมีการควบคุมเรื่องโรคไก่อย่างเข้มงวด เพื่อไม่ให้มีปัญหาเรื่องโรคระบาด และส่งผลต่อคุณภาพของไข่ไก่

6.2 การพยากรณ์ความต้องการ การพยากรณ์ความต้องการไข่ไก่เพื่อนำไปใช้วางแผนการผลิตของเกษตรกรและวางแผนการรับซื้อไข่ไก่ของพ่อค้า ซึ่งการพยากรณ์ความต้องการไข่ไก่เป็นปริมาณที่แน่นอนทำได้ค่อนข้างยาก อย่างไรก็ตาม จากประสบการณ์ของเกษตรกรและพ่อค้าพบว่าการบริโภคไข่ไก่ส่วนหนึ่งก็ขึ้นอยู่กับฤดูกาลหรือเทศกาลด้วย เช่น ในช่วงเดือนมีนาคม-เมษายนเป็นช่วงปิดภาคการศึกษา และในเดือนตุลาคมมีเทศกาลกินเจ ความต้องการบริโภคไข่ไก่จะลดลงระยะหนึ่ง เมื่อความต้องการบริโภคลดลง ธุรกิจไข่ไก่จึงควรมีการปรับตัวตามสถานการณ์ เช่น 1) การปลดไก่ 2) การส่งออก 3) การเก็บไข่ในท้องเย็น 4) การนำไข่ไก่ไปแปรรูป ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องต้องร่วมมือช่วยกันดำเนินการแก้ไขจึงจะช่วยบรรเทาปัญหาลงได้ แต่ถ้าไม่ร่วมมือกันก็จะส่งผลกระทบต่อภาพรวม

6.3 การติดต่อสื่อสารในการดำเนินงาน เป็นการติดต่อสื่อสารกันระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจไข่ไก่ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ปัจจุบันมีเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัย ช่วยให้การติดต่อสื่อสารในการดำเนินงานระหว่างผู้ประกอบการในธุรกิจไข่ไก่ทำได้สะดวก รวดเร็วยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งโทรศัพท์และเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ผู้ประกอบการจึงควรใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีเหล่านี้ให้มากที่สุด

นอกจากนี้ยังสามารถใช้เทคโนโลยีการสื่อสารในการส่งเสริมการตลาดไข่ไก่ เช่น การโฆษณาฟาร์มไข่ไก่ทางเว็บไซต์ เพื่อเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย เป็นต้น

6.4 การจัดการผลผลิตไข่ไก่ การจัดการผลผลิตไข่ไก่ของเกษตรกรโดยการเคลื่อนย้ายไข่ไก่ในขั้นตอนต่างๆ ตั้งแต่การเก็บไข่ในโรงเรือนจนถึงมือผู้บริโภคจะก่อให้เกิดความสูญเสียจากไข่บูบแตก ราวได้ทุกขั้นตอน ดังนั้น ทางหนึ่งที่จะลดความสูญเสีย คือการเคลื่อนย้ายไข่ไก่ให้น้อยที่สุด

นอกจากนี้สถานที่เก็บรักษาไข่ไก่และโรงเรือนเลี้ยงไก่ต้องแยกจากกันเพื่อป้องกันโรคติดต่อ เดิมที่ผ่านมาไม่ค่อยมีโรคระบาดในไข่จึงให้พ่อค้ามารับไข่ถึงหน้าฟาร์มหรือโรงเรือนได้

ระยะที่ผ่านมาได้มีความคิดกันว่า จะให้มีการซื้อขายไข่ไก่โดยการชั่งน้ำหนัก แต่ก็เกรงว่าหากให้ผู้ซื้อคัดเลือกไข่ได้ตามต้องการ จะทำให้มีการหยิบไข่บ่อยครั้ง และทำให้มีโอกาสดกได้มากขึ้นด้วย จึงล้มเลิกวิธีการขายไข่ไก่โดยการชั่งน้ำหนักในระดับผู้บริโภคไปในที่สุด

ในด้านการเลี้ยงก็มีความเกี่ยวข้อง เช่น พันธุ์ไก่ ถ้าไก่ขาวไข่ที่ออกจากตัวไก่จะตกระแทกตะแกรงรับไข่ ทำให้แตกได้ง่ายกว่าไข่ที่ชาสั้นกว่า จึงต้องปรับปรุงพันธุ์ไก่ให้ตัวเล็กลง นอกจากนี้ ถ้าไข่ไก่เปลือกบางก็จะแตกได้ง่ายขึ้นด้วย ซึ่งการเลี้ยงไก่ไข่ในโรงเรือนปิดจะทำให้ไข่ไก่ที่มีคุณภาพดีกว่าการเลี้ยงในโรงเรือนเปิด

ในด้านความถี่ในการเก็บไข่ยิ่งเก็บถี่ยิ่งดี ข้อเสนอแนะคือควรเก็บให้เร็วขึ้น เช่น เริ่มเก็บไข่ในเวลาเร็วขึ้นกว่าเดิม แต่ทั้งนี้ก็ต้องขึ้นอยู่กับแรงงานที่มีด้วย ในการเก็บไข่โดยใช้สายพาน ต้องมีการเดินตรวจสอบและคัดแยกไข่บอบออกก่อน สำหรับภาชนะบรรจุไข่ (ถาดหรือแผงไข่) ก็ให้เลือกใช้ถาดให้เหมาะสมกับอายุไก่ ต้องเป็นถาดที่ร่วนเดียวกัน

นอกจากนี้ ให้มีการทำความสะอาดรอบๆ ฟาร์มและโรงเรือน ไม่ให้เป็นแหล่งที่อยู่ของสัตว์ต่างๆ เช่น หนู งู ตัวเงินตัวทอง เป็นต้น ซึ่งจะเข้ามากินไข่ได้ รวมทั้งการเข้าออกโรงเรือนต้องมีการควบคุม

ในด้านแรงงานที่ใช้ในการจัดการเคลื่อนย้ายไข่ไก่ทุกขั้นตอนทั้งแรงงานในฟาร์มและแรงงานของพ่อค้าต้องควบคุมดูแลให้มีการจัดการอย่างระมัดระวัง อาจให้แรงงานมีส่วนร่วมรับผิดชอบความเสียหายของผลผลิต นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของแรงงานอีกด้วย

6.5 การขนส่ง การขนส่งก่อให้เกิดปัญหาการสูญเสียจากไข่แตกได้ง่าย ซึ่งจะเกิดขึ้นเมื่อแรงงานขาดความระมัดระวัง ไม่มีความรับผิดชอบ ซึ่งฟาร์มขนาดใหญ่ถ้ามีการดูแลไม่ทั่วถึง จะทำให้มีการเสียหายมากได้

โดยทั่วไป การเคลื่อนย้ายไข่ไก่จะมี 3 ขั้นตอนหลัก คือ 1) การเก็บไข่จากโรงเรือนซึ่งส่วนใหญ่ใช้แรงงานคนเก็บ แล้วเคลื่อนย้ายมายังสถานที่เก็บไข่โดยใช้รถของฟาร์ม 2) การเคลื่อนย้ายจากสถานที่เก็บไข่ไปยังรถของพ่อค้า 3) การเคลื่อนย้ายไข่ไก่จากพ่อค้าไปยังลูกค้า แนวทางการลดความสูญเสีย คือ แรงงานต้องทำด้วยความระมัดระวัง และยิ่งขึ้นกับความชำนาญของแรงงานด้วย นอกจากนี้ยังต้องใช้ขนาดของถาดไข่ให้เหมาะสมกับขนาดของไข่ เนื่องจากถาดมีหลายขนาด ทั้งนี้ฟาร์มจะเพิ่มจำนวนไข่แถมให้กับผู้ซื้อด้วย

6.6 การบริการลูกค้า เป็นการทำให้ลูกค้าหรือผู้ซื้อมีความพึงพอใจทั้งในตัวสินค้าและบริการต่างๆ ซึ่งการทำให้ลูกค้ามีความพึงพอใจสามารถทำได้โดยการขายไข่คุณภาพดี สวย เกษตรกรควรมีการคัดเลือกไข่ให้มีความสม่ำเสมอ ทั้งตะก้นใหญ่ ตะก้นกลาง ตะก้นเล็ก ไม่นำไข่ขนาดเล็กใส่ภาชนะรวมกับขนาดใหญ่ เพราะจะทำให้ไข่แตกได้ง่ายเมื่อวางซ้อนกัน มีการคัดไข่บอบ แยก รวบรวม สำหรับพ่อค้าจะมีการให้เกษตรกรและผู้ซื้อยืมถาดไข่แบบหมุนเวียน ทั้งเกษตรกรและพ่อค้าระบุว่าการแถมไข่ให้กับผู้ซื้อเป็นการทำให้ลูกค้าพึงพอใจได้ทางหนึ่ง

สรุปปัญหาและแนวทางพัฒนาการจัดการโลจิสติกส์ของธุรกิจไข่ไก่ดังตารางที่ 4.31

ตารางที่ 4.31 สรุปปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการโลจิสติกส์ของธุรกิจไข่ไก่

ที่	ปัญหา	แนวทางการพัฒนาการจัดการโลจิสติกส์
1	การจัดการปัจจัยการผลิต - ปัญหาด้านคุณภาพวัตถุดิบอาหารสัตว์และมีราคาแพง - โรคระบาดในไก่ไข่มีส่วนทำให้ไข่ไก่เปลือกบาง แตกง่าย	- เลือกผู้ขายปัจจัยการผลิตที่ขายสินค้ามีคุณภาพเป็นที่เชื่อถือ - ป้องกันการเกิดโรคระบาดในฟาร์ม - ปรับปรุงพันธุ์ไก่ไข่และการใช้อาหารไก่ไข่ที่เอื้ออำนวยต่อการลดการสูญเสียด้านโลจิสติกส์ในขั้นตอนต่างๆ
2	การพยากรณ์ความต้องการ - ความต้องการผลผลิตขึ้นอยู่กับฤดูกาล/เทศกาล - ปริมาณผลผลิตไม่แน่นอน	- เกษตรกรควรมีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันทั้งด้านการผลิตและการตลาด
3	การติดต่อสื่อสารในการดำเนินงาน - ไม่มีปัญหา เนื่องจากในปัจจุบันมีเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัย สะดวก รวดเร็ว	- ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัยให้มากที่สุด
4	การจัดการผลผลิตไข่ไก่ - การสูญเสียในขั้นตอนต่างๆ	- จำนวนครั้งของการเก็บไข่ ยิ่งมากยิ่งดี แต่ก็ขึ้นอยู่กับข้อจำกัดด้านแรงงานด้วย - โรงเรือนเลี้ยงไก่และสถานที่เก็บไข่ต้องเป็นคนละที่แยกจากกัน เพื่อป้องกันโรค - พยายามลดจำนวนครั้งของการเคลื่อนย้ายผลผลิต - เคลื่อนย้ายผลผลิตด้วยความระมัดระวัง - ให้แรงงานมีส่วนรับผิดชอบความเสียหายของผลผลิต - ในการขายไข่แบบคละ 3 ขนาด คือ คละใหญ่ คละกลาง และคละเล็ก ควรบรรจุไข่ไก่ที่มีขนาดสม่ำเสมอในถาดไข่ ซึ่งจะช่วยป้องกันการแตกได้
5	การขนส่ง - ความเสียหายของผลผลิตจากการขนส่ง	- การขนส่งไข่ไก่ด้วยความระมัดระวัง - ให้แรงงานมีส่วนรับผิดชอบความเสียหายของผลผลิต
6	การบริการลูกค้า	- ทำให้ลูกค้ามีความพึงพอใจในสินค้า เช่น คัดแยกไข่ที่แตก ราวออก ไม่นำไปขายรวม - มีการถนอมไข่ไก่เพิ่มให้จำนวนหนึ่ง
7	อื่นๆ - ปัญหาความสะอาดรอบๆ ฟาร์มและภายในฟาร์ม	- จัดการฟาร์มให้เป็นระเบียบ ไม่ให้เป็นแหล่งอาศัยของสัตว์ เช่น หนู งู ที่จะเข้ามากินไข่ไก่ ทำให้เกิดการสูญเสีย

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

- การกำหนดราคาไข่ไก่ ที่ประชุมมีความเห็นว่า ราคาไข่ไก่ควรเป็นไปตามกลไกของตลาดซึ่งจะขึ้นอยู่กับอุปสงค์และอุปทานของตลาดในขณะนั้น ภาครัฐไม่ควรเข้ามาควบคุมราคาในช่วงที่ราคาไข่แพง เพราะหากราคาไข่แพง ผู้บริโภคก็จะลดปริมาณการบริโภคเองและหันไปซื้อสินค้าอาหารอื่นทดแทนได้ เพราะผู้เลี้ยงบางครั้งก็ขาดทุนในระยะที่ผ่านมา เมื่อราคาเริ่มสูงทำให้ผู้เลี้ยงพอมีกำไรขาดเคย ภาครัฐมักเข้ามาจัดการควบคุมราคา แต่ในช่วงที่ราคาไข่ไก่ตกต่ำมักไม่ได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐมากนัก

- การพัฒนารูปแบบของผลิตภัณฑ์ไข่ไก่ การพัฒนารูปแบบของผลิตภัณฑ์ไข่ไก่ที่จำหน่ายให้มีความหลากหลายมากขึ้นจะช่วยเพิ่มยอดขาย เช่น ไข่อ่อนเช็น ไข่กึ่งสุกกึ่งดิบ ไข่ต้มบรรจุกล่องจำหน่ายในร้านสะดวกซื้อ เป็นต้น

